

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de

AAMBINDER

Gereformeerde Gemeente Scherpenisse

10/12/2020
jaargang 99

nr **11**

Van 1950 tot 1996 wordt de gemeente van Scherpenisse in het ambt gediend door N.L. Rijstenbil. Eerst 17 jaar als diaken, daarna 29 jaar als ouderling. Afkomstig uit de Nederlandse Hervormde Kerk heeft hij zich in 1948 bij de Gereformeerde Gemeenten aangesloten. Als er na de Ramp van 1953 veel boeren naar de Noordoostpolder trekken, voelt Rijstenbil daar ook wel wat voor, temeer daar zijn boerderijtje aan de rand van het

dorp te klein wordt voor zijn groeiend gezin. Onderweg naar het ruilverkavelingsbureau in Sint Maartensdijk om een en ander in gang te zetten, is het echter alsof de Heere hem tegenhoudt. Dat is voor hem het teken om rechtsomkeert te maken. Zo blijft hij voor de gemeente behouden en mag hij haar later ook als ouderling dienen. Als voorzitter van de kerkenraad legt hij op 19 mei 1984 de eerste steen van het huidige kerkgebouw.

De grootheid van de Zaligmaker

Na de begroeting volgt de eigenlijke boodschap, die Gabriël de jonge Maria brengt: de geboorte van Gods Zoon wordt aangekondigd. En zult zijn naam heten JEZUS. Direct daarop volgen de woorden: 'Deze zal groot zijn...'

Deze zal groot zijn...
Lukas 1:32a

Welke aanstaande moeder wil dat niet voor haar kind? Ja, dat willen we allemaal wel. Groot zijn. Dat zit ons in ons bloed, in onze natuur. U ziet het terug in onze kinderen. Als ik groot ben, fantaseren zij dan... Volwassenen zijn net zo!

Van kruis...

De grootheid van het Kind Jezus is niet de grootheid van deze wereld. Zijn grootheid komt juist openbaar in Zijn diepe vernedering. Zijn weg gaat naar het kruis. Hij zal worden neergelegd in een kribbe. De Zoon van God zal de hemelse heerlijkheid verlaten om verzoening aan te brengen voor verloren zondaren. Een stal zal Zijn geboortekamer zijn en Golgotha Zijn sterfkamer. Zijn grootheid is verborgen achter het kleed van Zijn vernedering. Daarom blijft zij voor u verborgen zolang u in uzelf nog groot bent. Zolang uw eigen ik

ds. D.W. Tuinier,
Kampen

nog op de troon zit, verstaat u niets van de grootheid van Immanuël. Hij wordt groot als u klein wordt en klein blijft.

Hij is groot voor arme mensen die zelf niets bezitten. Groot is de Zaligmaker als Hij in de kribbe ligt en als u diep voor Hem buigt. Wat is Hij groot in Zijn vlucht naar Egypte. Groot als twaalfjarige jongen in het huis van Zijn Vader. Groot is Hij in Zijn spreken, in Zijn werken en in Zijn onderwijs. Groot in Zijn priesterlijke gang naar het kruis. Groot in de hof van Gethsémané, waar Gods toorn op Hem brandt. Groot als Hij als een gevloekte wordt weggeleid naar het kruis. Daar staat Maria op de heuvel Golgotha, aan de voet van het kruis op Goede Vrijdag. Daar hangt haar Kind. Daar hangt ook haar Zaligmaker. 'Deze zal groot zijn...' Maar ook de woorden van Simeon komen terug in haar gedachten en zinken vol verwondering in haar ziel: 'Een zwaard zal door uw ziel gaan!'

...naar kroon

De Zaligmaker is groot in Zijn diepe vernedering als Middelaar. Maar Hij is ook groot in Zijn verhoging als Hij opstaat uit de dood. Groot met Pasen als Overwinnaar op de dood, het graf en de hel. Groot op Hemelvaartsdag als Hij Zijn Kerk terug gaat brengen bij Zijn Vader en voor hen plaats bereidt in het vaderhuis met Zijn vele woningen. Groot is Hij, zittend aan 's Vaders rechterhand, in Zijn profetische, priesterlijke en koninklijke bediening. Als Hij Zijn Geest uitstort in de harten van al de Zijnen. Groot zal Hij zijn als Hij straks terugkomt op de wolken van de hemel om te oordelen de levenden en de doden. Alle knie zal zich dan voor Hem buigen. Groot is Hij nog in Zijn Kerkvergaderend werk, in het trekken van zondaren uit de duisternis van hun bestaan tot Zijn wonderbaar en heerlijk licht, uit heel de wereld. Zijn huis is nog niet vol.

Geloofsogen

Groot zal de Zaligmaker zijn als Hij de troon van Zijn Vader David ontvangen zal. Naar menselijke berekening is er geen hoop meer voor deze afgehouden tronk. Maar voor Davids huis liggen er rijke adventsbeloften. Deze genadebeloften gaan op Gods tijd en wijze in vervulling. Maar wie heeft het aan Hem gezien? Keizer Augustus niet, koning Herodes wordt bang als hij een gerucht hoort van een geboren

In dit nummer

4 Een gegeven teken

13 In memoriam ds. M. Mondria

24 Weduwen bezoeken

- 2 De grootheid van de Zaligmaker
- 3 Leren op de school van Christus [49]
- 5 Heilige engelen werden verdorven duivelen [1]
- 6 Commentaar: Vrijheid van onderwijs
- 7 De drie punten
- 8 Bijbelstudie [19]:
Het zondoffer van de priesters
- 9 Autisme en geloven [2]
- 10 Hechting in relaties [1]
- 11 Een eiland in Afrika
- 12 In memoriam Jacobus Honkoop
- 12 Kerknieuws
- 14 Boeknieuws
- 15 Berichten
- 15 Kerkdiensten
- 23 Jeugdrubriek

Leren op de school van Christus [49]

Koning der Joden, Pontius Pilatus later ook niet. Niemand die het van nature ziet. Zien wij het? Wie zien Hem wel met ogen van het geloof? De wijzen uit het oosten, de herders, Simeon en Anna. Zij ontvangen geloofsogen om te zien, een hart om op te merken en een mond om God groot te maken. Over het huis van Jakob zal deze Zaligmaker Koning zijn. En van Jakob is niet veel goeds te zeggen. Heeft u zich al leren kennen als een Jakob? Komt u niet verder dan: ik ben Jakob? Schep moed, want de Zaligmaker zal over Jakobs huis Koning zijn.

Lever uw wapens in.
Val deze Koning vandaag te voet. Buig voor Hem.
Stap van uw eigen troon af en smeeK Hem ootmoedig om genade.

Sions gezalfde Koning

Van alle koninkrijken geldt: opgaan, blinken en verzinken. Maar van Koning Jezus geldt dat Hij zal regeren, eeuw in, eeuw uit. Te midden van alles wat wankelt en verandert zal Zijn troon vaststaan, onwankelbaar. De Kruiskoning is Sions gezalfde Koning. Hem is gegeven alle macht in de hemel en op de aarde. Niemand is te slecht om van Hem onderdaan te zijn. Hij wil u regeren door Zijn Woord en Geest. Hij heeft alle macht om u te verlossen. Hij heeft ook alle macht om u weg te doen als u onbekeerd leeft en sterft. Lever daarom uw wapens in. Val deze Koning vandaag te voet. Buig voor Hem. Stap van uw eigen troon af en smeeK Hem ootmoedig om genade.

Als Hij uw Koning is en uw leven en hart regeert, kunt u niet meer meedoen met de wereld. Zijn vijanden worden uw vijanden. Maar al zou heel de wereld tegen u zijn, als u onderdaan bent van Koning Jezus, stemt u in met Paulus: 'Zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn?' (Rom. 8:31a).

U die de Heere vreest, zoek Hem meer en meer te kennen. Hij moet immers wassen en u minder worden! Al valt dit voor uw vlees niet mee, het is wel de weg waarin de Zaligmaker groot en dierbaar wordt. En u bent er eeuwig goed mee.

Ralph Venning

Deel IV Jongelingen

Waar de strijd over gaat en wat de verzoeken zijn

We moeten bedenken dat deze jongelingen genomen zijn uit het getal van de kinderen die het getuigenis van de Geest hebben ontvangen dat ze kinderen van God zijn. Juist hierover gaat het geschil tussen de duivel en hen: of ze inderdaad kinderen van God zijn, of niet. Op die manier leggen sommigen dat Schriftgedeelte uit, waarin militaire taal gebruikt wordt, alsof het daar eigenlijk gaat over de staat en toestand van deze jongelingen (Ef. 6:12). Het gaat dan om de woorden die wij vertalen met 'in de lucht'. Zij vertalen die als: 'over hemelse dingen', dat wil zeggen: over ons geestelijk kinschap en over de hemel. Hiervan gaf de Geest getuigenis met hun geest en het is juist dit wat de duivel in twijfel trekt en waar hij argumenten tegenin brengt.

Maar al deze argumenten weerleggen de jongelingen met het Woord van God, dat in hen blijft en hun geloof kracht geeft om eer te geven aan God en Zijn Geest als de waarachtige en trouwe Getuige, ondanks al de listige verdachtmakingen en afleidingen van de duivel.

De verzoeking van Christus en van de jongelingen

Nadat aan de jongelingen bekendgemaakt was dat ze kinderen van God, erfgenamen van God en de heerlijkheid zijn, zoals ook met Christus gebeurde, komt de duivel om bezwaren aan te voeren tegen deze titel. Hij wil hen laten geloven dat het maar een bevlieving is, het werk van hun eigen fantasie, zonder goede gronden. Hij komt en plaatst er een vraagteken bij, waarbij hij hen eerst aan het twijfelen probeert te brengen. Als hem dat niet lukt, dan probeert hij hen ertoe te brengen roekeloos te zijn en wil hij daar zijn voordeel mee doen.

Zijn eerste opzet is om hun kinschap in twijfel te trekken: 'Indien Gij Gods Zoon zijt, zeg dat deze stenen broden worden' (Matth. 4:3). De duivel twist met de kinderen van God op dezelfde manier, als zij maar weinig hebben in deze wereld. Het heeft God behaagt om velen van de armen van deze wereld te verkiezen om rijk te zijn in het geloof en erfgenamen van het Koninkrijk te zijn (Jak. 2:5). Velen van degenen die deze zekerheid hebben, worden vanwege hun armoede zwaar beproefd in deze wereld, ook door de satan, alsof die armoede niet samen kan gaan met de rijkdommen van het geloof en met hun titel als erfgenamen van het Koninkrijk.

Maar zoals Christus de verzoeking beantwoordde en overwon, zo overwinnen zij ook door het Woord van God dat in hen blijft.

III DE OVERWINNING DOOR DE JONGELINGEN

'Overwinnen' is een juridisch begrip en ook een oorlogsterm. In juridische zin betekent het: overwinnen door recht en rechtvaardiging, vrijgesproken en gerechtvaardigd te worden van elke beschuldiging of aanklacht die ingebracht is. Gerechtvaardigd te worden betekent te overwinnen (Rom. 3:4).

(wordt vervolgd)

Uit: "Leren op de school van Christus", Ralph Venning (uitg. Brevier).

Een gegeven teken

Er gaat adventsverwachting aan deze geboorte vooraf.

‘En zij zal een Zoon baren...’

Jesaja 7:14

Het hart van de goddeloze koning Achaz bewoog zich als de bomen van het woud bij een storm (Jes. 7:2). Dit kwam voort uit een kwaad geweten, ongeloof en mistrouwen (kanttekening 9).

ds. M. Karens,
Middelburg

Jesaja krijgt de opdracht om een boodschap van God te brengen. ‘En de HEERE zeide tot Jesaja: Ga nu uit, Achaz tegemoet... en zeg tot hem’ (vers 3a, 4a). De boodschap klinkt dat de HEERE Juda zal verlossen. Achaz mag zelfs een teken van de HEERE vragen (vers 10, 11). Zie hier Gods neerbuigende goedheid tegenover een verhard mensenkind. De koning wijst dit teken van Goddelijke verlossing met vrome woorden en een huichelachtig hart af. ‘Daarom zal de Heere Zelf ulieden een teken geven: Zie, een maagd zal zwanger worden, en zij zal een Zoon baren’ (vers 14). Hier klinkt een rijke adventsbelofte van het grote mysterie van de vleeswording van Christus. Deze profetie wordt door de engel aangehaald in de droom van Jozef.

Het zaad van de vrouw
Zij zal een Zoon baren! Zij, dat is Maria, de

gezegende onder de vrouwen, een jong godvrezend meisje. Gabriël brengt haar een bezoek. ‘En in de zesde maand werd de engel Gabriël van God gezonden naar een stad in Galiléa, genaamd Nazareth, tot een maagd die ondertrouwd was met een man wiens naam was Jozef, uit het huis Davids; en de naam der maagd was Maria’ (Luk. 1:26, 27).

Zij zal een Zoon baren. De Heilige Geest zal haar overschaduwen. Maria zal de moeder des Heeren zijn. Haar eerstgeboren Zoon is Gods eniggeboren Zoon. ‘Want een Kind (Zijn mensheid) is ons geboren, een Zoon (Zijn Godheid) is ons gegeven, en de heerschappij is op Zijn schouder (Jes. 9:5).

Het zal de gezegende Vrucht van haar buik zijn. Hij was en bleef de Zoon van God: Deze is Mijn geliefde Zoon. Hij werd de Zoon van de mens. ‘Want alzo lief heeft

God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebben’ (Joh. 3:16). Christus nam ons vlees en bloed aan en daarom is Hij de echte Zoon van Maria, de Zoon van Bathséba, de Zoon van Ruth, de Zoon van Rachab, de Zoon van Thamar, de Zoon van Eva. Hij is het beloofde Vrouwenzaad, Dat de kop van satan zal vermorzelen. Daarom wacht er voor deze Zoon een weg van de kribbe naar het kruis.

Ze zal baren

Jesaja profeteert: Zij zal baren. Ze zal baren de vrucht van het welbehagen van de Vader. Maria zal de kracht krijgen om in de stal van Bethlehem de Zaligmaker te baren. Elke geboorte is wonderlijk mooi. De pijn en de nood van de geboorte zal Maria ook ervaren. Want dit is het oordeel van God, uitgesproken over Eva: ‘Met smart zult gij kinderen baren’ (Gen. 3:16). ‘De afval van God onderwierp haar aan kwalen, smarten en kwellingen die het baren met zich brengt’ (Calvijn).

De apostel Johannes zag een vrouw en zij was zwanger en riep, barensood hebbende en zijnde in pijn om te baren. ‘En de draak stond voor de vrouw die baren zou, opdat hij haar Kind zou verslinden, wanneer zij Het zou gebaard hebben’ (Openb. 12:4). Maar o, wonder, de satan kon de geboorte van de Verlosser niet tegenhouden! ‘En zij baarde een mannelijken Zoon’ (Openb. 12:5).

De geboorte van Jezus Christus is voor het verstand onbevattelijk, onmogelijk en wonderlijk. Zo is het ook met de geboorte van Christus in het hart van een schuldige zondaar. Er gaat adventsverwachting aan deze geboorte vooraf. Kent u die verwachting? Wordt de vervulling steeds onmogelijker? ‘Ik blijf den HEER’ verwachten; mijn ziel wacht ongestoord; ik hoop, in al mijn klachten, op Zijn onfeilbaar woord!

Ze zal baren! Het woord ‘zal’ ziet op de toekomst, maar ook op de zekerheid van Gods belofte. Op Gods tijd zal de Geest zulke uitzierende zondaren, die hongeren naar de gerechtigheid, laten horen: ‘Dat u (persoonlijk!) heden geboren is de Zaligmaker, Welke is Christus de Heere, in de stad Davids (Luk. 2:11). Dan wordt het Kerst als deze Zoon gelegd wordt in de kribbe van mijn hart. Dan krijgt een drie-enig God de eer. Dan gaat door het geloof de tong los, vol diepe verwondering: O dierbare Zoon, o stof van vreugd, geschenk van ‘t Alvermogen.

(wordt vervolgd)

De afval van de zondigende engelen

'Wij geloven dat de Vader door Zijn Woord, dat is door Zijn Zoon, den hemel, de aarde en alle schepselen uit niet heeft geschapen (...) Hij heeft ook de engelen goed geschapen (...) van welke sommigen van die uitnemendheid, in dewelke hen God geschapen had, in het eeuwig verderf vervallen zijn, en de anderen door de genade Gods in hun eersten staat volhard hebben en staande gebleven zijn' (NGB, artikel 12).

ds. C. Hogchem,
Aalburg

Goed

Zes keer lezen we in Genesis 1: 'En God zag dat het goed was' (verzen 4, 10, 12, 18, 21, 25). Er was niets buiten God, maar Hij schiep. Hij sprak en terstond waren er Zijn scheppingswerken. Hij zag ze met welgevallen, ze waren goed. In noot 13 zeggen de kanttekenaren het volgende: 'Dat wordt hier goed genoemd, hetwelk Gode aange-naam, in zichzelf schoon, en lieflijk, en de schepselen - voornamelijk de mensen - nuttig en dienstig is'. 'En God zag dat het goed was'. Zes keer laat de Heilige Geest Mozes deze zin opschrijven. 'Ten einde aan al onze vermetelheid en waanwijsheid een toom aan te leggen' (Calvijn).

Niet goed

Na de zesde keer heeft God gezegd: 'Het is niet goed...' (Gen. 2:18a), namelijk: 'dat de mens alleen zij'. Niet dat er een gebrek in de schepping was, maar er moest nog één wonderwerk volbracht worden. Tot volmaking van de schepping. Alles was goed geschapen, óók de eerste mens Adam. Hij miste aanvankelijk geen vrouw, geen hulp die als tegen hem over

was. Adam zei niet: Het is niet goed dat ik alleen ben. Maar God wilde hem een vrouw geven en gaf hem het gevoel van gemis door de dieren tot hem te brengen. Terwijl Adam de dieren een naam gaf, zag hij mannetje en wijfje. 'Maar voor de mens vond hij geen hulpe'.

Dit gevoel van gemis - een diep verlangen - heeft de Heere vervuld. Toen Adam zijn vrouw uit Gods hand ontving, waren zijn woorden als een lied: 'Deze is ditmaal been van mijn benen en vlees van mijn vlees; men zal haar Manninne heten, omdat zij uit de man genomen is' (Gen. 2:23).

Zeer goed

En dán - en niet eerder - lezen we van God op het eind van de zesde dag: 'En God zag al wat Hij gemaakt had, en zie, het was zeer goed' (Gen. 1:31). De kanttekenaren merken daarbij op: 'De woorden zie en zeer zijn van Mozes hierbij gevoegd om des te beter uit te drukken de grootheid en voortreffelijkheid van dit werk, alsook het uitnemende welgevallen Gods, hetwelk Hij gehad heeft in al Zijn werk, en inzonderheid in het schepsel der mensen'.

Al het geschapene was zeer goed. Ook al die miljarden engelen.

*Des HEEREN werken zijn zeer groot;
Wie ooit daarin zijn lust genoot,
Doorzoekt die ijvrig en bestendig;
Zijn doen is enkel majesteit,
Aanbidelijke heerlijkheid,
En Zijn gerechtigheid onendig.*

(Ps. 111:2)

Huiveringwekkend mysterie

Een deel van de goed geschapen engelen is echter van God afgefallen. Hoe groot dat afgefallen deel is, deelt de Schrift ons niet mee, maar uit alles blijkt dat het om een zeer groot aantal gaat (zie bijvoorbeeld Markus 5:9 en 15, waar gesproken wordt over 'legio' en 'legioen'). De afval van de zondigende engelen is een ontzettende gruwel en een huiveringwekkend mysterie, waarover de Schrift niet uitvoerig spreekt. 'Sommigen murmureren', schrijft Calvijn, 'dat de Schrift niet ordelijk en onderscheidenlijk hun val, de oorzaak daarvan, en wijze en tijd op vele plaatsen uiteenzet. Maar omdat deze dingen ons niet aangaan, was het beter dat, zo ze al niet geheel werden verzwegen, ze alleen met een lichte hand werden aangeroerd'.

Inderdaad, deze dingen worden als het ware even aangeraakt: slechts enkele opmerkingen staan er over in de Schrift. Enkele zinnen, als terloops opgeschreven door Johannes, Paulus, Petrus en Judas. De Heilige Geest wilde niet dat er uitgebreider over geschreven zou worden. Laten we dan bij alle vragen die bij ons kunnen opkomen tevreden zijn met de enkele dingen die geopenbaard zijn. Laten we tegelijk deze dingen nauwkeurig lezen.

Het gaat om de volgende Schriftplaatsen:

- Johannes 8:44a: niet in de waarheid staande gebleven
- 1 Johannes 3:8: gezondigd van den beginne
- 1 Timótheüs 3:6: opgeblazenheid
- Judas vers 6: hun beginsel niet bewaard

(wordt vervolgd)

Vrijheid van onderwijs

Na jaren van politieke strijd werd in het begin van de 20e eeuw in Nederland bereikt waarnaar door christenen al decennialang was uitgezien, namelijk de gelijkstelling van openbaar en bijzonder onderwijs, ook in financieel opzicht. Het was het slotstuk van de zogeheten schoolstrijd.

ds. W. Silfhout,
Capelle aan den
IJssel

Het begin van de christelijke opvoeding ligt in het gezin, maar wordt voortgezet in het onderwijs.

De seculiere meerderheid is van oordeel dat het op grond van Gods Woord afwijzen van de homoseksuele praxis zich niet verdraagt met deze basiswaarden. Het gelijkheidsbeginsel van artikel 1 van de Grondwet wordt allesbeheersend, waardoor vrijheid van godsdienst en van onderwijs steeds meer onder druk komen te staan. Het is overigens een misvatting dat religie uit het publieke domein kan worden geweerd. Religie zit in de haarvaten van de samenleving. Beter gezegd: het zaad van de religie zit in elk mens. Het lijkt erop dat in onze samenleving geen plaats meer is voor een minderheid die zich in leer en leven wil laten leiden door het Woord van God. Het begin van de christelijke opvoeding ligt in het gezin, maar wordt voortgezet in het onderwijs aan onze kinderen. In die zin is elke school een kweekschool. Is het ook niet juist een basiswaarde van onze democratie dat minderheden worden getolereerd, mits die de openbare orde en veiligheid niet in gevaar brengen? Het lijkt er echter op dat de meerderheid van de Tweede Kamer wel tolerantie belijdt met de mond, maar in de praktijk juist intolerant is door opvattingen die niet breed worden gedeeld, niet meer toe te laten in het publieke domein. Vrijheid van onderwijs en de vrijheid om daar een levensbeschouwelijke invulling aan te geven, behoren echter tot het fundament van de democratische rechtsstaat.

Kansengelijkheid

Om er voor te zorgen dat de vrijheid van onderwijs, al dan niet religieus bepaald, kan blijven bestaan, zoekt men een middel om kansengelijkheid te waarborgen. Om dat te kunnen realiseren moet de koppeling worden gemaakt tussen het kennen en respecteren van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat en de publieke financiering van het bijzonder onderwijs. Scholen die zich direct of indirect keren tegen deze basiswaarden, worden uitgesloten van financiering door de staat. Nu zal de voorgestelde wijziging van de Grondwet, die in tweede lezing, na nieuwe verkiezingen voor de Tweede Kamer, een twee derde meerderheid moet krijgen, waarschijnlijk pas over een paar jaar in werking kunnen treden. Daarna zal die nog in wetgeving moeten worden uitgewerkt. Toch is het niet ondenkbaar dat in de nabije toekomst scholen die willen vasthouden aan de normen van Gods Woord, niet meer door de gemeenschap, maar door de ouders moeten worden gefinancierd. Dan zal blijken wat we voor onze principes overhebben.

Dat voortaan de scholen met een bijzondere grondslag op dezelfde wijze uit de openbare kas gefinancierd zouden worden als de openbare scholen, betekende dat de Grondwet moest worden gewijzigd. In 1917 was het dan zover.

Artikel 23 van de Grondwet legt aan de ene kant de verantwoordelijkheid van de overheid vast: 'het onderwijs is een voorwerp van de aanhoudende zorg van de regering' en geeft aan de andere kant een ieder de vrijheid om een school op te richten en naar eigen overtuiging in te richten: 'Het geven van onderwijs is vrij'.

De vrijheid van onderwijs is een beginsel dat in vele landen geldt. De financiële gelijkstelling van openbaar en bijzonder onderwijs is echter uniek voor Nederland. Al in 2003 is een politieke discussie ontstaan, mede door de oprichting van islamitische scholen, of deze financiële gelijkstelling wel gehandhaafd moet blijven.

Artikel 23 is al langere tijd een doorn in het oog van de niet-confessionele partijen in de Tweede Kamer. Die doorn is de laatste tijd verscherpt door de discussie over de

identiteitsverklaringen die binnen het reformatorisch voortgezet onderwijs worden gehanteerd en die de voorstanders van het gelijkheidsdenken een gruwel zijn. Het liefste zou men artikel 23 van de Grondwet geheel willen schrappen, maar het is iedereen wel duidelijk dat dit (vooral nog) onhaalbaar is. Vrijheid van onderwijs is immers verankerd in internationale verdragen. Vandaar dat er een voorstel van wet door de PvdA is opgesteld, waardoor artikel 23 zo wordt aangepast dat het niet meer zal kunnen dienen als een middel om ongelijkheid en segregatie in de samenleving te bestendigen en religie in het publieke domein een plaats te geven. Het motto is: iedereen moet gelijke kansen krijgen, ongeacht geslacht, ras, seksuele geaardheid, enzovoort.

Basiswaarden

Aan artikel 23 moet worden toegevoegd dat de wet regels moet stellen ter bevordering van de gelijke kansen van kinderen, de ontplooiing van hun persoonlijkheid alsook kennis van en respect voor de basiswaarden van de democratische rechtsstaat.

De drie punten

Vermoedelijk zijn we eraan gewend om een preek te verdelen in aandachtspunten. Vaak zijn het er drie. Wat is het nut ervan? Of is het slechts traditie?

v. A.

De redenen om een preek in drie punten te verdelen, zijn verschillend. Eén daarvan is de lengte van de preek. Hoewel die langzaam maar zeker steeds korter schijnt te moeten worden. Luisteraars kunnen zich nu eenmaal steeds moeilijker concentreren. Bij een kortere preek schijnt het onderwijskundige middel van de drie punten niet meer nodig te zijn. Er zijn kerkelijke kringen waar het preken in punten helaas al is afgeschaft.

De drie punten zijn er om de overdracht van de stof te bevorderen, om de aandacht vast te houden, om in de preek overzicht te bieden. Voor het ambt der onderwijzing is dit door de eeuwen heen een beproefd middel gebleken. Maar, dan moeten de punten wel functioneren zoals ze bedoeld zijn. Ze moeten verduidelijken en verhelderen. De voorganger die 'slechte' punten gebruikt, kan beter zonder punten preken, want slechte punten vormen alleen maar ballast. Toch is dit nuttige middel het waard om in ere gehouden te worden. Zeker in onze tijd, waarin we weer moeten leren lezen en leren luisteren naar het eenvoudige Woord. Dat geldt niet alleen de jonge generatie.

Geweldig hulpmiddel

De prediker is in zijn ambt van onderwijzing diep overtuigd van de volgende zaken: dat de Heilige Geest de Godsopenbaring in de Heilige Schrift woordelijk heeft ingegeven (NGB, art. 3), dat de Heere uit zorg voor onze zaligheid deze woorden zorgvuldig op schrift heeft laten stellen, dat ons de grootst mogelijke eerbied past voor de woorden Gods, zeker om die naar de zin en mening van de Geest over te dragen aan de gemeente.

Slechts de gebondenheid aan de Schrift geeft de prediker gezag. Hoe dichter we bij dit Geesteswoord blijven, hoe tijdlozer en gepaster zal de prediking zijn. Dan wordt er alles aan gedaan om de dierbare woorden Gods zorgvuldig *aan* het hart te leggen, in de overtuiging dat dit het enige middel is wat de Geest gebruikt tot redding van verlorenen. Het is het enige middel om het levendmakend *in* het hart te leggen. De prediker moet er alles aan doen om het Woord *áán* het hart te leggen. De woorden van onze onvergetelijke ds. J. van Haaren klinken op de preekstoel nog vaak na: 'Als ze niet luisteren, is het jouw schuld'. De aandachtspunten van de preek zijn een geweldig hulpmiddel, zowel voor de

prediker zelf als voor de luisterende gemeente. Het zijn aandachtspunten om in de preek structuur aan te brengen, om de tekst doorzichtig over te dragen, om het gehoorde beter te kunnen onthouden, om het gesprek daarna in het gezin te bevorderen.

Kort en sober

Bij de verdeling in drie punten gaat het om: een thema, een samenvatting van het geheel van de tekst, en de hoofdlijn die de hele preek omvat. Daarbij streven we vier zaken na. Ze zijn: kort, sober, duidelijk en komen op uit de tekst. Dat geldt ook de daarmee samenhangende punten, de 'gedachten' van de preek. Het ventileren van 'invalende' gedachten past niet bij de eerbied die een dienaar van het Woord aan het Woord schuldig is. Wat hij zegt, met het gezag van 'alzo zegt de Heere', heeft hij immers door nauwkeurig Schriftonderzoek verkregen. Dit blijkt ook in de onderverdeling. Elke punt moet het thema van een bepaalde kant belichten. Van het begin tot het einde moet dit thema de prediker helder voor de geest staan.

De punten volgen in goede orde op elkaar. Het gaat er niet allermeeest om of ze 'mooi' zijn, maar of ze verduidelikend zijn en beantwoorden aan het didactische doel. Niet alleen de inhoud, maar ook de vorm van de prediking vraagt gebed, tijd, rust en vooral om bewaking door Gods Geest.

Twee tot vijf

De prediker die de tekst recht wil doen, zal waken voor willekeur en fantasie. Er moet gepreekt worden over de tekst zoals die er staat, niet zoals we die graag willen lezen. De tekst bepaalt dus ook het aantal punten. Dat mag variëren van twee tot hoogstens vijf. De gemeente staat onder de tucht van het Woord, maar de prediker met zijn preek ook. Hij dient zich merkbaar te laten gezeggen door 'wat de Geest tot de gemeente zegt'. Zielsinnig weet de prediker zich verbonden aan 'er staat geschreven'. De samenvatting (het thema) en de verdeling (de punten) van de preek zijn dienstbaar aan het geïnspireerde Woord Gods. De geroepen dienaar des Woords weet bij bevinding: 'En Ik leg Mijn woorden in uw mond' (Jes. 51:16). Dan zal ook waar worden: 'Want het Woord Gods is levend en krachtig' (Hebr. 4:12 en 13). Vandaar de oproep tot ons allen (in het bevestigingsformulier): 'Neem dan het woord aan, hetwelk hij u volgens de Heilige Schrift zal verkondigen, niet als der mensen woord maar - gelijk het waarlijk is - als Góds Woord'.

Slechts de gebondenheid aan de Schrift geeft de prediking gezag.

‘Voorts zult gij Aärons hand vullen en de hand zijner zonen. En gij zult den var nabij brengen voor de tent der samenkomst; en Aäron en zijn zonen zullen hun handen op het hoofd van den var leggen’.

Éxodus 29:9b en 10

het bloed moet aan de voet van het altaar uitgegoten worden. Daar was een gat in de grond en dat ziet op het fundament. Ziet u de betekenis? Het fundament van de Kerk en van de dienst van God is alleen het bloed, alleen de betaling, alleen de dood en de gerechtigheid van Christus. ‘Zonder bloedstorting geschiedt er geen vergeving’, zegt Paulus. Buiten het bloed van Jezus en de toepassing daarvan zal de Kerk nooit rust voor de ziel kunnen vinden. Vervolgens wordt het vet dat het ingewand bedekt, de nieren en het net over de lever genomen. Vet is in het oosten het beste van het offer. Het beste is voor God. De nieren wijzen op begeerlijkheden, begeerten. Die moeten in rook opgaan, want alles is voor de Heere. Zo is Christus gekomen en Hij heeft het beste gegeven. Hij gaf Zichzelf met ziel en lichaam beide. Het was Zijn heilige begeerte om God en Zijn deugden te verheerlijken. Het vlees van de var, zijn vel en zijn drek moeten buiten de legerplaats met vuur verbrand worden. Van het offervlees mogen Aäron en zijn zonen niet eten, omdat het hun eigen zondoffer is. In het offeren brandt het vuur van de liefde tot God en Zijn dienst. Datzelfde vuur zal echter ook de zonde verteren en verbranden. Paulus schrijft daarover in Filippienzen 3: ‘Ik heb alles schade en drek geacht om de uitnemendheid van Christus’. Is dat ook uw leven?

Vragen

1. De var moest staan met de kop in de richting van de tabernakel. Wat is de betekenis daarvan?
2. Deze offerande gaf blijdschap. Voor wie en waarom?
3. Christus gaf het beste. Wat heeft dat u te zeggen?

Het zondoffer van de priesters

Als de priesters met heilige zalfolie gezalfd zijn en de heilige klederen zijn aangetrokken, moeten ze gaan offeren. Eerst wordt het zondoffer gebracht, niet voor het volk maar voor henzelf. Daarna zijn ze geschikt als middelaar voor het volk Israël.

ds. C.A. van Dieren,
Rijssen

Er staat in de tekst dat Aäron en zijn zonen met lege handen staan. Zij kunnen zichzelf niet helpen, hun handen moeten gevuld worden. Welk middel geeft de Heere door Mozes in de handen van Aäron? Het is een var. Dat is geen kalf meer, maar ook nog geen volwassen koe. Het is een dier in de kracht van zijn leven. De var moet in de voorhof naast het brandofferaltaar gebracht worden. Met zijn kop staat hij in de richting van de tabernakel, waar God troont. Hier wordt uitgebeeld dat het dier als een tussentredier, een middelaar, tussen de tabernakel en Aäron met zijn zonen staat. Alleen mét deze var kunnen ze voor de Heere bestaan.

Aäron en zijn zonen leggen nu hun handen op de kop van het offerdier. Daarbij steunen ze op de var en zo leggen ze al hun schuld en onbekwaamheid op hem. Die var

is hun toeverlaat. Buiten dat offer kunnen ze voor God niet verschijnen en God niet dienen.

Dan moet Mozes de var slachten voor de deur van de tent der samenkomst. Twee partijen zien de stervende var. Het geschiedt voor Gods aangezicht dat in toorn ontstoken was. Het geschiedt ook voor het aangezicht van Aäron en zijn zonen, allen waardig om in Gods toorn gloed om te komen.

Wat geeft deze offerande blijdschap, omdat er nu verzoening is en de handen van Aäron en zijn zonen hiermee vervuld zijn.

De hoornen van het altaar

Daarna moet Mozes het bloed aan de hoornen van het altaar strijken. Het betekent dat zowel Aäron en de priesters als ook hun dienst door het werk van de Middelaar geheiligd worden. De rest van

'Kunnen luisteraars met autisme vertaalslag maken?'

In drie artikelen over 'autisme en geloven' delen ervaringsdeskundigen hun verhaal en reageren ambtsdragers daarop. Een medewerker van Helpende Handen legt een link naar mogelijkheden voor ondersteuning. Vandaag het tweede artikel, over autisme en beeldspraak. Thamara Kauffmann vertelt over haar ervaringen, ds. M. Josse reageert.

Ik heb moeite met het begrijpen van beeldspraak. Spreekwoorden zijn ook beeldspraak maar die zijn altijd hetzelfde en kun je leren. Beeldspraak uit de Bijbel kan echter elke keer weer iets anders betekenen. Gelukkig vergeet ik de betekenis niet meer als ik het eerder ben tegengekomen. Maar zelfs dan vind ik het lastig om te begrijpen, omdat ik ook de letterlijke betekenis in mijn hoofd heb. Mijn hoofd vormt daar dan een plaatje bij, denkt erover na, lacht er misschien om en dan ben ik al weer een paar minuten verder. Het kost veel energie. De beeldspraak over een kameel die door het oog van een naald gaat, is daar een voorbeeld van. Ik snap het wel, maar in mijn gedachten zie ik dan een kameel die letterlijk door een naald kruipt.

'Beeldspraak zorgt nogal eens voor verwarring bij mensen met autisme. Omdat de Heere in Zijn Woord vaak gebruikmaakt van beelden, is de Bijbel extra moeilijk te begrijpen voor mensen met autisme. Het is voor hen lastig om de

bedoeling van het beeld helder te krijgen. Soms lukt dat helemaal niet, of ze leggen het beeld zo anders uit dat de bedoeling niet meer klopt. Het is goed als een predikant of catecheet zich hiervan bewust is en van te voren goed doordent hoe een beeld moet worden uitgelegd. Ga er niet te snel vanuit dat het wel duidelijk is.'

'Voor mij is niet alleen het begrijpen van beeldspraak, maar ook het begrijpen van vergelijkingen lastig. De één zegt: 'zo groot als een flat', een ander: 'zo groot als een schip'. Dan ben ik het vaak al kwijt. Ik heb dan de komende vijf minuten een flat of een schip in mijn hoofd. Tijdens de preek is het nog lastiger; soms begrijp ik de taal die gebruikt wordt niet. Als het dan ook nog een andere betekenis heeft, wordt het helemaal moeilijk. Vaak is beeldspraak makkelijker te begrijpen als ik de context weet en begrijp.'

'De reactie van Thamara onderstreept het belang van uitleg van beeldspraak.

Het gaat daarbij niet om een lang verhaal, maar om kort en bondig de letterlijke betekenis weer te geven. Daarna kan rustig en duidelijk de geestelijke uitleg worden toegevoegd.

Er zijn veel teksten die betrekking hebben op Christus. Daarom moet de predikant of catecheet zich steeds afvragen: kunnen de gemeenteleden met autisme de vertaalslag maken? Soms heeft een beeld meerdere overeenkomsten. Wanneer de Heere Jezus het Lam Gods wordt genoemd, is het goed om kort de belangrijkste overeenkomst te noemen. Het kan zo zijn dat we dan alleen de overeenkomst noemen met betrekking tot het offer. Zoals een lam moest sterven als offer voor de schuld, zo moest de Heere Jezus sterven als offer voor de schuld.'

'Dat vind ik inderdaad moeilijk, als er gezegd wordt dat iets 'een beeld van Christus' is. Ik moet dan eerst het 'beeld van Christus' weer 'ophalen' en het daarna toepassen. Vaak is de preek dan alweer een stuk verder.

Beeldspraak is in de Bijbel belangrijk en maakt soms veel duidelijk. Leg alstublieft in de preek uit waarom deze beeldspraak is gebruikt en wat de link is met de letterlijke betekenis. Het helpt mij als er voor de uitleg tijd genomen wordt, als ik tijdens catechisatie mijn vragen mag stellen en ik niet de reactie krijg dat ik het zou moeten weten.'

'Mogelijk helpt het ook om als de predikant ter voorbereiding het Bijbelgedeelte en de tekst waarover gepreekt wordt van te voren mailt, zodat iemand met autisme zich voor kan bereiden op de beelden die gebruikt worden.

Het is goed om met elkaar te zoeken wat passend is. Daarbij ligt er een verantwoordelijkheid bij ons als ambtsdragers. Bovenal mogen we beseffen dat de Heere ons kan gebruiken om Zijn Woord te zegenen tot bekering van mensen met en zonder autisme.'

(wordt vervolgd)

*In de dagboeken **Levend Woord** en **Profetisch Woord**, wordt Bijbelse beeldspraak uitgelegd. Door de duidelijke uitleg zijn deze dagboeken geschikt voor jongeren met autisme. Meer informatie staat op de website van Helpende Handen. Heeft u vragen, schroom dan niet om contact op te nemen: www.helpende handen.nl of tel. 0348-489970.*

Voor altijd verbonden

In vier artikelen willen we stilstaan bij het belang van een goede hechting tussen ouders en kinderen. Een veilige hechting komt niet vanzelfsprekend tot stand. Uit onderzoek blijkt dat 30% van de mensen in één of andere vorm onveilig gehecht is. Wat is er ook veel opvoedingsverlegenheid bij ouders. Gedragsproblemen bij kinderen blijken ook vaak te herleiden tot onveilige hechtingsrelaties. Ook hebben deze verstoorde relaties weer een domino-effect in de volwassen leeftijdsfase en kan het doorwerken in volgende generaties. Juist op het gebied van relaties voert de vorst der duisternis een geweldige strijd om te onthechten en stuk te maken. Deze

onthechting is al begonnen in het paradijs. We hebben onszelf losgescheurd van God. Deze onthechting geldt niet alleen in ouder-kind relaties, maar ook in de band tussen jongere en gemeente. Lees deze artikelen dan ook niet alleen vanuit de ouderrol, wanneer u die geschonken is. Het gaat er ook om: wie ben ik als leerkracht of als ambtsdrager voor deze jongere? Evenzeer vervult de gemeente een rol in veilige hechting van een jongere. Vanuit de werkgroep Jeugdhulpverlening van het deputaatschap DMZ lijkt het ons daarom goed om in samenwerking met de Vluchtheuvel te trachten wat praktische 'bagage' aan ouders door te geven rondom het thema hechting.

Als we spreken over hechting, hebben we het over 'iets wat hecht is'. Het is een sterke, blijvende emotionele band tussen een kind en één of meer volwassenen. En deze band is blijvend, uniek en onvervangbaar. Vader of moeder zijn stopt in dit leven ook nooit meer.

Hennie Zwanenburg
preventiemedewerker Stichting
De Vluchtheuvel

Tijdens de zwangerschap wordt er al verbondenheid ervaren. De baby reageert bijvoorbeeld op beweging, op rust en op geluiden. Ieder kind dat geboren wordt, heeft een ingeschapen vaardigheid: het maken van contact met de omgeving. De ogen van een pasgeborene zoeken de omgeving af, op zoek naar iemand die hem kan verzorgen. Hierdoor gaat het kind zich vertrouwd voelen en raakt het gehecht.

Zorg in de schepping

Bij de geboorte krijgt de moeder een stoot oxytocine in haar lichaam, hierdoor kan zij zich volledig op haar kindje richten. Duidelijk hierin is dat in de schepping van het nieuwe leven de Heere ook zorgdraagt voor hechting tussen moeder en kind. Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontferme? Het is belangrijk dat ouders voorspelbaar zijn, nabijheid bieden en emotioneel be-

schikbaar zijn. Als de baby huilt, pakken ouders het op. Als hun kind bang is, stellen ze het gerust. Op deze manier voorzien ouders in de psychologische behoefte van een kind. Het kind weet dan: ik besta, ik ben gezien en ik ben geliefd. Mijn ouders hebben oog voor mij en weten wat ik nodig heb.

Op deze manier wordt een wezenlijke basis gelegd voor het verdere leven. Het kind kan in moeilijke tijden terugkeren naar deze veilige haven. En vanuit deze hechtingsrelatie kan het kind ook de wereld gaan verkennen. Het kind kan op deze manier voldoende vertrouwen krijgen om zelf dingen te durven ondernemen.

Ontvankelijk

De manier waarop ouders op het kind reageren, is van grote invloed op de ontwikkeling van het kind. Het bepaalt hoe we ons diep vanbinnen voelen. Een kind dat zich niet begrepen en geliefd voelt, kan niet van zichzelf houden. Zo'n kind denkt als vanzelf dat het niet de moeite waard is. Deze eerste relatie bepaalt ook hoe we naar andere mensen kijken. Het bepaalt of we veel of juist weinig vertrouwen in andere mensen hebben. God vraagt van ons Hem lief te hebben boven alles en de naaste als onszelf. Maar wat als deze eigenliefde totaal afwezig is?

Ouders moeten geregeld afstemmen op hun kind. Een ouder moet afstemmen wat het kind nodig heeft, waar het behoefte aan heeft. Als er geregeld iets misgaat in deze afstemming tussen ouder en kind, kan er een patroon van onveilige hechting ontstaan. Het kind voelt zich dan niet begrepen en niet geliefd. Dan gaat er vooral iets mis bij de ouder die niet goed in staat is af te stemmen op het kind. Ieder kind met elk temperament is in principe in staat een hechtingsrelatie aan te gaan. Wat kan een onveilige hechting ook doorwerken naar het Godsbeeld en de geloofsbeleving van een jongere. Een verwrongen Godsbeeld, angst en een slaafse dienst in plaats van een liefdedienst.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met hzwaneburg@stichtingdevluchtheuvel.nl Stichting De Vluchtheuvel organiseert samen met de JBGG, CGO en Helpende Handen opvoedingsavonden. Wij kunnen ook over dit thema een (opvoedings)avond in uw gemeente verzorgen.

(wordt vervolgd)

Een eiland in Afrika

Maandenlang kon de gemeente van Randburg (Zuid-Afrika) niet naar de kerk: er was een algehele lockdown afgekondigd. In die maanden luisterden de leden mee met de diensten in Oud-Beijerland. Een bijzondere situatie in het jaar waarin de gemeente een halve eeuw bestaat.

L. Vogelaar,
Scherpenzeel

Sinds het bezoek van ds. F. Mulder in februari is er geen predikant meer geweest. 'Die zou hier eerst twee weken in quarantaine moeten', zeggen ouderling J.B. Tijssen en diaken A.L. van Beest. Samen vormen ze de kerkenraad sinds diaken E.W. Tijssen (broer van de ouderling) op 12 juni plotseling overleed.

Van de huidige leden hebben alleen de weduwen H. Meyer-Bakker en J.P. Meyer-Polier de stichting van de gemeente meegemaakt. Hun schoonvader, A. Meyer, emigreerde in 1951 vanuit Stellendam. In de Afrikaanse kerken miste hij de bevindelijke prediking. In 1961 begonnen acht gezinnen samen diensten te houden. 'Wij hebben vroeger al meer geprobeerd een kerkelijk leven op te bouwen, maar daar er toen vier grote gezinnen teruggegaan zijn naar Holland is er niets van gekomen', schreef Meyer later echter. Er volgde een nieuwe poging. P. Izebout sprak er tijdens een bezoek aan Nederland over met ds. K. de Gier en ds. A. Vergunst.

'Wij hebben nu een predikant van de Nederduits Geref. Kerk bereid gevonden om een kerkje aan ons in bruikleen gratis af te staan', schreef Meyer in februari 1970 aan ds. De Gier. Een andere predikant 'dacht dat wij maar de één of andere sekte waren en wilde ons niet helpen, maar deze nog zeer jonge predikant was één en al hulpvaardigheid'.

L. Smits las op 8 maart 1970 de eerste preek. Later werden de diensten in scholen gehouden.

Nieuwe taak

Bij de instituering op 29 november 1970 preekte ds. K. de Gier over Zacharia 4 vers 6b. Hij bevestigde A. Meyer en L. Smits tot ouderling, en T. Meyer en W. Weststrate tot diaken. Al sinds de oprichting leest de gemeente de Afrikaanse Bijbel en zingt ze (staande) de Afrikaanse psalmen. Er kwamen nieuwe immigranten. Ouderlingen uit Delft, Nieuw-Beijerland, Opheusden en Scheveningen en een diaken uit Klaaswaal kregen in Randburg weer een

ambtelijke taak. In 1975 werd een kerk gebouwd, door diaken A. van Hell ontworpen in de vorm van een tabernakel.

De gemeente heeft een eenzame positie. 'In gesprekken met Afrikaners komen verschillen wel ter sprake', zeggen Van Beest en Tijssen. 'Voor Schriftuurlijk-bevindelijke prediking is er hier niet veel plaats. Enkele predikanten hebben contact gehad met een gemeente in Theunissen, 300 kilometer bij ons vandaan, maar de verschillen bleken te groot'.

De Randburgse gemeente slonk tot ruim 100 leden. 'Helaas zijn nogal wat jongeren vertrokken doordat ze met iemand uit een andere kerk trouwden. Ook zijn nogal wat leden naar Nederland teruggegaan omdat het bij ons onder de huidige regering hard achteruitgaat'. Twee diakenen emigreerden naar Chilliwack en ook anderen vertrokken naar Canada.

Meertalig

Met de Gereformeerde Gemeente in Nederland te Silverton bij Pretoria is er een gezamenlijke jeugdvereniging. Leden van beide gemeenten vertalen de kanttekeningen bij de Statenvertaling in het Afrikaans. Een aantal jaren werd in Randburg eens per maand een preek in het Afrikaans gelezen. 'We hebben er enkele tientallen vertaald. Dat was moeilijk werk, juist omdat het Nederlands en het Afrikaans op elkaar lijken. Voor veel geestelijke termen is geen Afrikaans woord beschikbaar. Nu lezen we weer alleen Nederlandse preken. Die zijn voor de meeste leden nog goed te volgen. Predikanten merken op dat ook kinderen veel na weten te vertellen. Sommige gezinnen proberen het Nederlands bij te houden, maar dat valt niet mee, want op het werk en op school is Afrikaans de voertaal. Soms denken wij dat we Nederlands praten, maar dan kan een bezoeker de predikant ons toch niet goed verstaan'. In 2015 leidde ds. C. Sonneveld de eerste Engelse dienst. 'Onze regering drukt die taal erg door, dus we wilden dat eens proberen. Het is bij die ene keer gebleven, maar het zou een oplossing voor de toekomst kunnen zijn'.

De laatste tijd kwam er drie- tot vijfmaal per jaar een predikant uit Nederland. Die verbleef dan twee weken in een appartement bij de woning van ouderling Tijssen. Voorlopig is bezoek nu echter niet mogelijk.

Nu is er een mijlpaal. 'Het past ons de Heere alle dank toe te brengen dat Hij gezorgd heeft dat de zuivere waarheid ook in Zuid-Afrika heeft mogen uitgaan tot op deze dag'.

Kerk in tabernakelvorm

Ouderling A. Meyer

In memoriam

Jacobus Honkoop (95)

Wat heeft hij op de achtergrond jarenlang veel voor ons kerkelijk blad mogen doen, samen met zijn vrouw, die hem hierbij trouw bijstond.

Broeder Jacobus Honkoop was secretaris en penningmeester van het deputaatschap ter behartiging van de belangen van De Saambinder. Hij verzorgde ook de administratie van de abonnementen, de financiën, de advertenties enzovoort.

In 1966 gingen Honkoop en zijn vrouw samen, ouderling en curator J. van Beveren met het werk voor De Saambinder 'helpen', zoals ze het zelf uitdrukten. In 1972 werd hij officieel benoemd tot penningmeester. Dit duurde tot januari 2009. Ze hebben dus jarenlang op de achtergrond trouwe dienst verricht voor het geheel van de gemeenten, waaraan ze zich beiden met hart en ziel verbonden wisten. Daarom willen we op deze plaats kort stilstaan bij zijn overlijden op 30 november 2020, om mee te leven met zijn vrouw, met wie hij 70 jaar getrouwd was, ook om mee te leven met zijn kinderen en verdere nageslacht. Met hen stonden we op vrijdag 4 december aan het graf, na de rouwdienst in de Bethaniëkerk te

's-Gravenhage. Daar had hij 46 jaar in het ambt van ouderling gediend.

Onze vriend en broeder werd in 1925 geboren uit Godvrezende ouders. Zijn vader was de onder ons bekende ds. P. Honkoop sr. Als kleine jongen zat hij erbij als er thuis gezelschap gehouden werd. Hij wist heel goed dat genade geen erfgoed was. Als jonge man verbleef hij na een razzia in een kamp in Duitsland, als 'varkens in een hok, met veel luizen, waar ook nog eens brand uitbrak'. Sober als hij was, hoorde je hem daar echter zelden over. In mijn laatste contact met hem

in het Haga-ziekenhuis, vlak voor zijn sterven vanwege corona-besmetting, bleek dat ook: 'Geen bijzonderheden hoor, de Heere is goed en recht'. Honkoop was een man van weinig woorden, door Gods genade was hij gericht op Zijn eer en Zijn Gezalfde. Zo had hij dat thuis gehoord. Zo heeft de Heere hem dat persoonlijk in zijn lange leven geleerd.

Rond zijn dertigste levensjaar was hij bemoedigd uit Psalm 138: 'De Heere zal het voor mij voleinden...'. Maar wat heeft hij ook ingeleefd wat erop volgt: 'Verlaat niet wat Uw hand begon, o Levensbron, wil bijstand zenden'. Graag sprak hij daarom over 'zijn Liefste'. Daarom had hij ook gevraagd op weg naar zijn graf te overdenken: 'Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden' (1 Petr. 1:3). Dat hebben we in verbondenheid aan hem en zijn vrouw mógen doen. Want in het leven van een arme zondaar blijft alleen de bron (vers 3a), het beginsel (vers 3m) en het fundament (vers 3b) in God drie-enig over.

Namens het deputaatschap en de redactie van De Saambinder, v. A.

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

Te Benthuizen,
ds. M.H. Schot te Hendrik-Ido-Ambacht;
Te Kruiningen,
ds. W.J. Karels te Hardinxveld-Giessendam;
Te Lisse,
ds. H. Hofman te Kalamazoo (Michigan, VS);

Te Moerkapelle,
ds. S.W. Janse te Rijssen-Zuid;
Te Nijkerk,
ds. J. de Kok te Westkapelle;
Te Ooltgensplaat,
ds. A.T. Huijser te Sliedrecht;
Te Sioux Center (Iowa, VS),
ds. M.T. Al-Chalabi te Brakel;

Te Stolwijk,
ds. A. Verschuure te Capelle aan den IJssel-Middelwatering.

DOVENDIENST TE HARDINXVELD-GIESSENDAM

Op zaterdag 12 december gaat ds. W. Harinck voor in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthorenden. De dienst wordt gehouden in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente, Buitendams 118 te Hardinxveld-Giessendam en begint om 15.00 uur. Horenden zijn eveneens hartelijk welkom.

In memoriam

ds. M. Mondria

6 oktober 1942 – 3 december 2020

In de namiddag van donderdag 3 december bereikte ons het droeve bericht dat is overleden in de leeftijd van 78 jaar onze geliefde vriend en broeder ds. M. Mondria.

Reeds geruime tijd moest hij de afbraak van zijn lichaam gewaarworden, in het bijzonder met betrekking tot de vermindering van zijn gedachten. Maar nadat bij hem ook het gevreesde coronavirus was geconstateerd, waarop ziekenhuisopname volgde en er longcomplicaties optraden, ging het erg snel achteruit. Op donderdagmiddag 3 december mocht hij de reisstaf neerleggen. Zo mocht hij zijn aardse loopbaan beëindigen en ingaan in de rust die er overblijft voor het volk van God. Wat een wonder, wat een wonder! Daar mag hij nu eeuwig in delen en daar komt hij nooit over uitgewonderd. Want de Kerk wordt zalig in de weg van het wonder, in de weg van het recht en in de weg van het bloed. Dat tekende de prediking van onze geliefde overleden ambtsbroeder. Velen van ons hebben hem horen preken. Altijd kwam hij op uit het welbehagen des Vaders, wees hij op de noodzaak van de wedergeboorte en de bevindelijke kennis aan het bloed van Gods Zoon. Eerlijk wees hij op het plaatsmakende werk voor Christus door het inwendig onderwijs des Heiligen Geestes en de toepassende bediening daarvan door 's HEEREN Geest. Niets uit de mens. Niets uit ons. Alles uit Hem, zo reist dat bestreden en in zichzelf zo ellendige, maar nochtans uitverkoren volk naar Jeruzalem.

Onze broeder was beducht voor en wars van remonstrantisme, omdat hij door ontdekkend licht de remonstrant vanbinnen had mogen leren

kennen. Hoe eerlijk, eenvoudig en afsnijdend, gunnend en liefdevol mocht hij ook de bevindelijke gangen prediken van 's HEEREN arme en bestreden volk, en dat op grond van Gods Woord. En: onbevattelijk groot, bij ogenblikken mocht hij daar zelf ook iets van proeven en smaken en de vrucht daarvan ervaren, wetende dat het ambt op zich, hoe groot de verwaardiging ook is, niet zalig maakt, maar alleen een uit genade toegerekende gerechtigheid van Christus.

Hij vertelde eens hoe hij, tijdens een predikatie over de woorden: 'Christus is alles', wegsmolte van het wonder dat de HEERE aan hem had gedacht, aan zo één, onbevattelijk. Hij kon het niet op. Ook mocht hij in alle eenvoud en met schroom (want wat was hij -terecht- voorzichtig), toen kleindochtertje Rosanne was overleden, ervan getuigen dat het de HEERE behaagde hem daar toch enige ruimte in te willen schenken.

De enige gemeente die hij met 's

HEEREN hulp, vanaf 1973 tot aan zijn emeritaat in 2016, in alle getrouwheid heeft mogen dienen, was Waardenburg. Hij was hartelijk, vriendelijk, ijverig, zeer pastoraal en ook zelfverloochenend. Dat laatste leerde hij nooit. Hij moest daar nog aan beginnen, vertrouwde hij me eens toe. Wie het vat, die vatte het.

Ook buiten Waardenburg heeft hij in den lande vele jaren naar de lust van zijn hart Gods Woord mogen verkondigen. Nee, wij eindigen niet in de mens. Dat mag niet en dat zou hij zelf niet gewild hebben. Maar we mogen wel opmerken wat de Allerhoogste in hem heeft willen geven, allereerst aan zijn gezin en aan de gemeente Waardenburg, maar ook aan de kring van onze gemeenten en aan velen daarbuiten. Daarom is het verlies voor zijn gezin en voor ons zo groot. Maar voor hem was het sterven winst. Eeuwige winst. Zijn strijd is gestreden. Hij heeft de loop geëindigd en het geloof behouden, en dat alles uit enkel genade. Omdat de HEERE hem opzocht, vasthield en omdat zijn Borg voor hem betaalde en de Getrouwe was en gebleven is. Moge de HEERE zijn geliefde vrouw, die hem met heel veel liefde en zorg heeft omringd en bijgestaan, en daarvoor ook opmerkelijk de krachten ontving, alsook al hun kinderen en ons allen, genadiglijk willen schenken de vervulling van Psalm 106 vers 3:

'Geef dat mijn oog het goed'
aanschouw,

*'t welk Gij, uit onbezweken trouw,
Uw uitverkoor'nen toe wilt voegen;
opdat ik U mijn rotssteen noem,
en delend in Uws volks genoegen,
mij met Uw erfdeel blij beroem.'*

ds. W.J. Karels,
Hardinxveld-Giessendam

Boekennieuws

"Hoe werkt de Heere in het hart van Zijn kinderen", Aleid Nijhof-Schreuder; uitg. De Banier; 96 blz.; € 13,95

Hoe werkt de Heere in het hart van Zijn kinderen

Er is een nieuwe aanwinst voor de huisgodsdienst verschenen. Denkend aan je (klein)kinderen kun je er blij mee zijn. Geschikt voor gebruik door ouders in het gezin; door leerkrachten van groep 5 en 6 die vragen van kinderen krijgen over het geloof. Voor grootouders om hun kleinkind cadeau te doen. Voor kinderen (vanaf 9 jaar) om zelf te lezen.

Vraagt u zich weleens af wat corona met jonge kinderen doet? Ik vermoed dat de pandemie hen raakt, ze vergeten deze tijd niet meer. 'Mama, hoe was het eigenlijk vóór corona?'

Hoe reageren wij daarop? Geen beter antwoord op de crisis dan de enige troost in leven en sterven. Maar die moet bevindelijk geleerd worden. Dat is nu precies de insteek van dit boekje. Eenvoudige uitleg aan de hand van de drie stukken hoe de Heere werkt in Zijn kinderen, groot en klein. Om nakomelingen jaloers te maken op het geluk van het godvrezende voorgeslacht. De ware remedie, de enige schuilplaats voor ouders én kinderen.

De beste dienst die ouders hun kinderen kunnen bewijzen is samen met hen de ark der behoudenis zoeken. Hen jong bekendmaken met het fundament dat standhoudt in de stormen van het leven. Ernst maken met Bijbelse vorming in het gezin, de kerk en de school die we nog mogen hebben.

Horen we om ons heen niet al luider de roep: waar is God? Fun-

deer uw kinderen in de Schriftuurlijk-bevindelijke waarheid van Gods Woord. Heeft u zorgen over de invloed van moderne media op uw kinderen? Wapen hen met de Catechismus!

Denk ook toekomstgericht. Hebben we behoefte aan Bijbelgetrouwe predikanten en meesters, aan godvrezende moeders en jufs? Breng jong uw kind liefde bij voor Gods Woord. Wie weet wat de Heere ermee doet. Doe wat u kunt en laat God het Zijne doen. In zijn laatste uur zei dominee Kohlbrugge: 'De Heidelberger, de eenvoudige Heidelberger, houd daaraan vast!' Ik heb richting eindejaar alvast een paar exemplaren ingeslagen voor mijn kleinkinderen (groep 5, 6). In de hoop zo ook een steentje bij te mogen dragen. Dit boekje kan u/jou helpen. Een kinderboek met blijvende waarde.

P.C. Beeke, Middelburg

"In de gevangenis geschreven", ds. C. Vogelaar; uitg. De Schatkamer; blz. 95.; € 12,90.

In de gevangenis geschreven

Ds. C. Vogelaar, onze medebroeder uit Amerika, is zijn 'oude vaderland' niet vergeten. In het Nederlands schreef hij een waardevol boekje over het hele briefje Filémon. Paulus heeft dit korte, persoonlijke briefje geschreven vanuit de gevangenis in Rome. Vandaar de titel 'In de gevangenis geschreven'. De vijf preken zijn *schriftuurlijk*. Zin voor zin en soms woord voor woord worden de teksten verklaard. Moeilijke gedeelten worden niet overgeslagen. Zo is het echt een verklaring van het boekje 'Filémon'.

Maar de tekstuitleg is ook *bevindelijk*. Het beginnende leven der genade komt aan de orde, vaak op een jaloersmakende manier. Maar we lezen ook over de verdere leidingen die gewerkt worden door de Heilige Geest. In dit kleine Bijbelboekje vinden we ook het plaatsmakende werk van de Heilige Geest om Christus te verheerlijken. Voor het eerst, maar ook hoe de Zaligmaker het fundament van de zaligheid wordt. Vooral in de vierde preek wordt op rijke wijze over het Borgwerk van Christus gesproken. Paulus wilde immers bemiddelaar zijn tussen de weggelopen slaaf Onesimus en Filémon?

Er worden ook lijnen getrokken naar de praktijk van het dagelijkse leven. De Bijbelse verhouding tussen mensen krijgt de aandacht. Dat is soms beschamend, een andere keer bemoedigend.

Er zijn ook voorbeelden uit het eigen kerkelijk leven. Zo leerde onze medebroeder eens een les van een oude ouderling. 'Ds. Ledeboer zei: Wees voorzichtig met de kleinen, want het zijn eieren en geen stenen! Tegen een steen kun je schoppen, tegen een ei niet.

De predikant van overzee heeft ook oog voor anderen. Hij schrijft naar aanleiding van 'Al de heiligen' (Filémon: 5): 'Hoe is dat bij ons? Is er ook nog liefde tot het volk van God en tot de Kerk des Heeren, ook over het rond en breed der aarde, misschien vervolgd, verjaagd en verdrukt?' Zo zijn er nog vele voorbeelden en vergelijkingen te noemen. Toch blijven de verklaringen dicht bij de Bijbeltekst. U begrijpt dat we deze vijf preken van harte aanbevelen.

ds. C. Neele, Ridderkerk

Berichten

BOEK HOOFDDORP

Er wordt een boek samengesteld over de geschiedenis van de Geref. Gemeente te Hoofddorp. Wellicht zijn er nog foto's van (oud)ambtsdragers, informatie uit bijvoorbeeld dagboeken en brieven, of verslagen van commissies of verenigingen, die van belang zijn voor het samenstellen van dit boek. U krijgt het originele materiaal weer terug. U kunt het opsturen of mailen (in-scannen) naar: J.W. Duvekot, Platteweg 12, 4694 BB Scherpenisse; tel. 0166-663443, e-mail: jwduvekot@kliksafe.nl

DRIVE-IN TRICHT

Natuurbeleving 'Leidsche Hoeven' te Tricht sluit het jaar af met een drive-in op 22 en 23 december, waar vooraf gekochte producten afgehaald kunnen worden. De producten worden zoveel mogelijk door onze

cliënten gemaakt. De bestelmogelijkheid staat op www.leidschehoeven.nl/winteractie. De opbrengst is t.b.v. de dagbesteding van Leidsche Hoeven.

Wilt u voor of tijdens de drive-in helpen? Bel Tiny de Jong, tel. 06-31321803.

KERSTMUZIEKAVOND IN LEEUWARDEN

Vrijdag 18 december wordt in de Grote Kerk te Leeuwarden een kerstmuziekavond gehouden m.m.v. het dubbelkwartet Vocals of Hope uit Urk. Evangelist S. de Visser houdt een meditatie. Het thema van de avond is: 'Immanuël, God met ons. Kerst, hoop in coronatijd'. De avond wordt uitgezonden via het youtube-kanaal van Achter de Hoven en begint om 20.00 uur.

ISRAËLAVOND BODEGRAVEN

Op donderdag 10 december verzorgt

A. Karens, voorlichter van het deputaatschap voor Israël, in Bodegraven een avond over het thema 'Antisemitisme door de eeuwen heen'. Deze avond (aanvang 19.45 uur) is toegankelijk via de beeld- en geluidverbinding op www.ggbodegraven.nl

NIEUWE UITGAVE BOEK VAN DS. MELIS

Bij uitgeverij Red Heifer Publishing verschijnt een boek van ds. P. Melis met twaalf preken over de profeet Elia. Drie ervan zijn geschikt voor rond de bediening van het Heilig Avondmaal.

De opbrengst van het boek is bestemd voor het orgelfonds van de Geref. Gemeente te Veen in het kader van de nieuwbouw van de kerk. Het boek is te bestellen via info@redheiferpublishing.nl en is ook verkrijgbaar bij de boekhandel. De verkoopprijs is € 14,-.

Kerkdiensten

Deze kerkdiensten zijn fysiek alleen toegankelijk voor eigen gemeenteleden onder de geldende maatregelen

ZONDAG 13 DECEMBER 2020

Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; Aalst 15.00 uur ds. J.J. van Ekeveld; Alblasersdam 9.30 en 14.00 en 16.30 uur ds. C. Sonneveld; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. J. W. Visscher; Amsterdam 18.30 uur ds. J. IJsselstein; Apeldoorn 10.00 uur ds. R.A.M. Visser en 16.00 uur ds. D.W. Tuinier; Arnhem 10.00 uur ds. A.B. van der Heiden en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Barendrecht 19.00 uur ds. H. Brons; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 9.30 en 14.00 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Beekbergen (in Dorpskerk) 11.30 en 16.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 9.30 uur ds. J.J. Tanis; Berkenwoude 19.00 uur ds. G. Clements; Bodegraven 16.30 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Borssele 9.30 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop 18.30 uur stud. P.J. de Raaf; Brakel 10.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. A. Verschuure; Capelle a/d IJssel-West 19.00 uur ds. A. Verschuure;

De Valk-Wekerom 9.30 en 15.00 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 19.00 uur ds. C. Sonneveld; Den Haag-Scheveningen 14.30 uur ds. W.A. Zondag; Deventer 18.30 uur ds. D.W. Tuinier; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.A. Brugge; Dordrecht 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 17.00 uur ds. W.A. Zondag; Ede 9.30 (H.D.) en 16.00 uur (H.D.) ds. M. Joosse; Eindhoven 19.30 uur ds. W.A. Zondag; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 16.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Enter 18.30 uur ds. A.A. Brugge; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Genemuiden 9.30 en 15.00 uur ds. M.H. Schot; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; 's-Gravenpolder 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; 's-Gravenzande 9.30 uur ds. A.P. Baaijens en 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Groningen 10.00 en 16.00 uur stud. L. van der Kuyjl; Haamstede 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.30 uur ds.

W.J. Karels; Herkingen 10.00 uur ds. J. de Kok en 14.30 uur ds. G. Pater; Hilversum 19.00 uur ds. W. Harinck; Hoogeveen 19.00 uur stud. L. van der Kuyjl; Houten 10.00 uur ds. W.A. Zondag en 16.00 uur ds. P. Mulder; Kampen 9.00 en 11.00 uur ds. D.W. Tuinier en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Kamperland 10.00 en 14.30 uur stud. M. Boersma; Kapelle-Biezeling 16.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 10.00 en 14.30 uur stud. J. Beens; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. P.C. Vlot; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. C. van Ruitenburg; Leerdam 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Leiderdorp 14.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Lelystad 15.30 uur ds. J.B. Huisman; Meeuwen 19.00 uur ds. L. Blok; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. S. Maljaars; Melissant 10.00 en 18.00 uur ds. W. Silfhout; Middelburg-Zuid 9.30 en 16.00 uur ds. C.J. Meeuse; Moerkapelle 19.00 uur ds. G.J. Baan; Naaldwijk 16.00 uur ds. A.P. Baaijens; Nieuwdorp 18.30 uur stud. M. Boersma; Nieuwerkerk 9.30 uur ds. C. Harinck; Nieuwe-Tonge 15.00 uur ds. J. de Kok; Nijkerk 14.30 uur ds. G. van Manen; Nisse 9.30 en 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; Nunspeet

9.00 en 11.30 en 15.30 uur ds. A. Schot; Oostburg 18.00 uur ds. S. Maljaars; Opheusden 10.00 en 17.30 uur ds. W. Mouw; Opperdoes 10.00 en 16.00 uur stud. M.G. van Middendorp; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur ds. G. Pater; Oude-Tonge 15.30 uur ds. W. Silfhout; Poederoijen 14.30 uur ds. F. Mulder; Poortugaal 9.30 uur ds. H.A. van Zetten en 14.30 uur ds. G.J. Baan; Poortvliet 14.30 uur ds. M. Blok; Puttershoek 14.30 uur ds. K. Boeder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 14.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. P.D. den Haan; Rijssen-Zuid 18.30 uur (H.D.) ds. S.W. Janse; Rilland-Bath 18.30 uur stud. J. Beens; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 en 16.00 uur stud. P.J. de Raaf; Rotterdam-Centrum 10.00 en 17.00 uur ds. J.W. Verweij; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 16.30 uur ds. G. Hoogerland; Rotterdam-Zuidwijk 9.00 en 11.15 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; Scherpenzeel 18.30 uur ds. A. Schot; Sint Annaland 18.00 uur ds. C. Harinck; Sliedrecht 9.00 en 11.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.30 en 16.00 uur ds. J. Schipper; Spijkenisse 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Sprang-Capelle 14.30 uur ds. C. Hogchem; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. J.B. Zippro; Terwolde - De Vecht 9.30 uur ds. S.W. Janse en 14.30 uur ds. H. van der Heiden; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; Utrecht 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; Veen 9.30 en 14.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 15.00 en 18.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingingen 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. M. Karens; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 9.30 en 14.30 en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; Westzaan 15.30 uur ds. J. IJsselstein; Wierden 15.00 uur ds. S.W. Janse; Woerden 10.00 uur ds. J.J. van Ekeveld en 16.00 uur ds. J.J. Tanis; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. D. de Wit; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 uur ds. J. IJsselstein en 18.30 uur ds. M. Joosse; Zoetermeer 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Zwijndrecht 9.30 en 15.00 en 18.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Zwolle 19.00 uur ds. A. Vermeij.

DINSDAG 15 DECEMBER 2020

Benthuizen 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Opperdoes 19.30 uur ds. P. Mulder; Poortugaal 19.30 uur ds. A.A. Brugge; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. A. Verschuure; Urk 19.30 uur ds. A.J. de Waard.

WOENSDAG 16 DECEMBER 2020

Beekbergen (in Dorpskerk) 19.30 uur ds. A. Schreuder; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. C.J. Meeuse; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Ermelo 19.30 uur ds. J.B. Huisman; Kruijningen 19.30 uur ds. C. Sonneveld; Leiderdorp 19.30 uur ds. A. Verschuure; Lisse 19.45 uur ds. A. Schot; Meeuwen 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Mijdrecht 19.30 uur ds. C. Hogchem; Oosterland

19.30 uur stud. L. van der Kuijl; Poortvliet 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Sliedrecht 19.45 uur ds. A.T. Huijser; Spijkenisse 19.45 uur ds. S. Maljaars; Waardenburg 19.30 uur ds. M. Joosse; Werkendam 19.30 uur ds. H.J. Agteresch.

DONDERDAG 17 DECEMBER 2020

Aalst 19.30 uur ds. A. Schot; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. A. Verschuure; Hoofddorp 19.45 uur ds. L. Blok; Kampen 15.00 uur (huw.bev.) ds. D.W. Tuinier; Nisse 19.30 uur ds. C. Hogchem; Stolwijk 19.30 uur ds. G. Pater; Uddel 19.30 uur ds. C.A. van Dieren.

VRIJDAG 18 DECEMBER 2020

Ridderkerk-Slikkerveer 14.30 uur (huw.bev.) ds. D.W. Tuinier; Yerseke 16.00 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 13 DECEMBER 2020

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.00 uur evang. M. Vos; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Druenen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

*Mijn God, U zal ik eeuwig loven,
omdat Gij 't hebt gedaan;*

Psalm 52 vers 7

Na een kortstondige ziekte, maar op Zijn tijd, is door de Heere tot Zich genomen mijn innig geliefde man, onze lieve, zorgzame vader, opa en opapa

Jacobus Honkoop

in de leeftijd van 95 jaar.

's-Gravenhage: J. Honkoop-Dijkhuizen
Hoevelaken: Hanneke en Dolph Thierry
Johan & Anne Marie, *Fieke, Olaf*
Annelies
Marianne & Matthijs, *Esther, André*
Kees & Willeke, *Freek, Boaz, Luuk, Inke*
Erika & Anco, *Franka, Tim*
Daniëlle & Stefano

Tholen: Ploni en Han Heijboer
Kees & Liesbeth, *Joas, Bente, Ward*
Jaco & Annemiek, *Maud, Sophie, Roosmarijn*
Marijke & Bouke, *Sam, Noa*

's-Gravenhage: Els van Horssen
Henk van Horssen, *in liefdevolle herinnering*
Lianne & Martijn, *Aron, Jurre, Sven*
Janine & Henric, *Julian, Thijs, Jort*
Liesbeth & Ruben, *Evi, Fleur*

30 november 2020
J.W. Frisohof 53
2517 LA 's-Gravenhage

Wij waarderen het als wij uw condoleances en blikken van meeleven per post mogen ontvangen.

De begrafenis heeft vrijdag 4 december, na een rouwdienst in de Bethaniëkerk, plaatsgehad op de Gemeentelijke Begraafplaats, Kerkhoflaan 12 in 's-Gravenhage.

Let op den vrome en zie naar den oprechte.
Psalm 37:37

Met ontroering hebben we vernomen dat is overleden

Jac. Honkoop

Vele jaren heeft hij met grote liefde, toewijding en trouw de administratie voor ons kerkelijk weekblad verzorgd. In alles bleek zijn grote betrokkenheid bij het geheel van de Gereformeerde Gemeenten.

De Heere gedenke en ondersteune zijn vrouw, kinderen en verdere familie en heilige deze roepstem aan ons aller hart.

Namens het deputaatschap ter behartiging van de belangen van De Saambinder,
Ds. H.A. van Zetten, *voorzitter*
B. Agteresch, *secretaris*

*Die den geringe uit het stof opricht,
en den nooddruftige uit den drek verhoogt.*
Psalm 113:7

Met diepe droefheid geven wij u kennis dat door de Heere, op Zijn tijd en wijze, uit ons midden is weggenomen, in de hope des eeuwigen levens, mijn innig geliefde man, onze lieve, zorgzame vader, schoonvader en opa

Matthijs Mondria

in leven dienaar des Goddelijken Woords

in de leeftijd van 78 jaar.

Waardenburg: J. Mondria - van Grootheest

Geldermalsen: Alexander en Lianne Mondria - van Mourik
Matthijs, Daniëlle

Meteren: Anneke en Aza Goudriaan - Mondria
Janieke, Heleen, Marjolein

Opheusden: Gert-Jan en Gerda Mondria - Waaijenberg
Christa, Janine, Matthijs, Corina

Waardenburg: Janno en Petra Mondria - Quik
Anne-Lotte, Rosanne, *in liefdevolle
herinnering*, Lise, Deborah, Leander, Gijs

Waardenburg: Mart-Jan en Rianne Mondria - Kooiman
Rosaline, Thijmen

3 december 2020

Hiernstraat 18

4181 BD Waardenburg

De begrafenis heeft vandaag, donderdag 10 december, plaatsgehad op de Algemene Begraafplaats aan de Kaal-akkerstraat te Waardenburg.

*Gedenkt uw voorgangers, die u het Woord Gods
gesproken hebben; en volgt hun geloof na,
aanschouwende de uitkomst hunner wandel.*

Hebreeën 13:7

Met diepe droefheid en ontroering geven wij u kennis dat door de Heere uit dit leven is weggenomen onze geliefde oud-herder en leraar

ds. M. Mondria

in de leeftijd van 78 jaar.

Hij heeft onze gemeente 42,5 jaar in alle getrouwheid, met liefde, toewijding en ootmoed gediend.

De Heere gedenke zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen en heilige de roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad van de
Gereformeerde Gemeente te Waardenburg,
C. Krijgsman, *voorzitter*
A. van de Beek, *scriba*

Waardenburg, 3 december 2020

*En ik hoorde een stem uit den hemel, die tot mij zeide:
Schrijf, zalig zijn de doden die in den Heere sterven, van
nu aan. Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van
hun arbeid; en hun werken volgen met hen.*

Openbaring 14:13

Met ontroering heeft de kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Opheusden kennisgenomen van het overlijden van zijn oud-consulent

ds. M. Mondria

in de leeftijd van 78 jaar.

Ongeveer 40 jaar heeft hij met de liefde van zijn hart en in alle getrouwheid onze gemeente als consulent mogen dienen. De Heere gedenke zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen in dit verlies en heilige deze roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad, ds. W. Mouw, *preses*
ouderling J. Willemsen, *scriba*

Opheusden, 3 december 2020

DECEMBER AANBIEDINGEN

Op alle boeken 50% korting

1200 titels tegen speciale prijzen
In de winkel 10% extra kassakorting
WEG is WEG - OP is OP

Kool Boeken Ederveen
Hoofdweg 204, 6744 WR
Telefoon 06 51216184
www.koolboeken.nl

Stijlvolle **rouw - gelegenheid -
doopkleding**
www.kindergelegenheidskleding.nl

**Te Koop: ruime gezinswoning in
Sliedrecht.** Dicht bij kerk en scholen.
www.populierenhofsliedrecht.nl

Waardenvolle
zorg

Begeleider
met ambitie?

Kom leidinggeven én begeleiden als
meewerkend teamleider!

📍 Uddel, Puttershoek 📞 06 37 18 40 23 🌐 werkenbijadullam.nl

Adullam
gehandicaptenzorg

Verschenen!

DS. A.J. GUNST

De zangtijd genaakt!

Een prekenbundel van
ds. A.J. Gunst met 12 preken.

De netto-opbrengst is volledig
bestemd voor ZGG.

Het boek is speciaal voor onze
ouderen gedrukt in een duidelijke
letter, telt 264 bladzijden en kost
€ 14,50 (exclusief verzendkosten)

Bestellen bij J.C.T. Akershoek
email: jctakershoek@hotmail.com
telefoon: 0166 603004

Werken op Texel

Basisschool Timótheüs

Basisschool Timótheüs is een kleine privéschool in Oosterend op Texel.

Er wordt aan ca. 15 kinderen lesgegeven in twee klassen door twee leerkrachten die ondersteund worden door een onderwijsassistent. Er wordt gewerkt met eigentijdse lesmethoden en leermiddelen.

Vanwege het aanstaande vertrek van de huidige onderwijsassistent en de wens om met de onderbouw naar een 5-daagse schoolweek terug te laten gaan, zoeken wij per 1 januari een

enthousiaste groepsleerkracht of onderwijsassistent (0,6 - 0,8 fte)

Die het een uitdaging vindt om de volgende afwisselende taken op zich te nemen:

- 'Meer handen in de groep' (al dan niet in hetzelfde lokaal);
- Lesgevende taken aan zowel de onder- als de bovenbouw (onder begeleiding);
- Leerlingen die extra leertijd nodig hebben Individueel begeleiden;
- Administratieve en huishoudelijke taken.

Geef je graag onderwijs zelf vorm en inhoud waarbij elk kind individueel de aandacht kan krijgen die het nodig heeft? Dan is deze baan wellicht iets voor u. Naast pedagogische en didactische kwaliteiten, is het een pre als je energiek en flexibel bent en zelfstandig kunt werken.

Wij bieden

- een kleine school met een fijne sfeer
- veel ruimte voor eigen inbreng
- gelegenheid tot nascholing en begeleiding
- salariering volgens CAO
- vergoeding van reiskosten of huisvesting
- werktijden in overleg

Wij vragen

- hartelijke instemming met de grondslag van de school: Gods Woord en de Drie formulieren van Enigheid
- bij voorkeur kerkelijk behorend tot de (Oud Gereformeerde Gemeenten (in Nederland)

Meer informatie

Voor meer informatie over de vacature kunt je contact opnemen met dhr. W.H. Heenck, directeur van de school a.i. Telefoonnummer: **06-49409168**. E-mail: directeur@basisschool-timotheus.nl. Wij sturen u graag informatie toe en voor een kennismakingsbezoek bent u van harte welkom. Ervaar hoe bijzonder het lesgeven aan kleine groepen leerlingen van verschillende leeftijd is!

Solliciteren

Voelt u zich aangesproken door deze advertentie? Stuur uw sollicitatie naar de secretaris van het schoolbestuur: dhr. Jac. Stark, Cor Bremerstraat 25, 1794 AX Oosterend.

WISSE (KERST) FOTOKAARTEN
p.st. € 0,85 10 stuks: € 8,00
Vanaf 40 st. GRATIS verzending!
Groot assortiment
www.wisfefotokaarten.nl

Wil jij aan de slag in een enthousiast team? Timmerfabriek W. Hardeman BV in Lunteren is op zoek naar een **WERKPLAATSCHIEF**. Meer weten? Bel dan met Nico v/d Brink, 06-13 80 38 49 of mail je cv naar nico@hardemantimmerfabriek.nl

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

Vakantie terugverdienen?
www.diskoffer.nl
vakanties met zondagsrust

Laatste preken v JC Philpot 1-2 à €12,50
William Gadsby 1-3 à €12,50
Preken van John Kershaw 1+2 à €32,50
En meer! hetbraambos.nl 078-6933783

Vrouwelijke klachten,
maandelijkse ongemakken?
Feminine Herbal Complex van NeoLife
December in aanbieding
Kommie 06-34826766
www.naturalhealthproducts.nl

 New Zealand
Come 2 Carterton, New Zealand

PONATAHI CHRISTIAN SCHOOL

Our long-standing principal is nearing his retirement and is considering his future. We are seeking expressions of interest for a successor. Please check out the exciting information about our school, church, and local community by visiting our school website at www.ponatahi.school.nz (vacancies).

For further information, please contact the Ponatahi Christian School Board of Trustees via email at come2carterton@gmail.com

RSVP please by 5 February 2021

Elía Ds. P. Melis

verkrijgbaar voor €14,00
via www.redheiferpublishing.nl

DEBÓRA
Ds. M.T. Al-Chalabi

ook verkrijgbaar
2e druk

 RED HEIFER PUBLISHING

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING

P.H. VAN DER LEER
Veenendaal Rhenen

Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding bij het verzorgen van alleen begrafenissen

P.H. van der Leer

T 0318 - 526641 E info@phvanderleer.nl
M 06 - 46376232 W www.phvanderleer.nl

Voorraad Deals Nieuwe Orgels !

Grote collectie en direct leverbaar.

Bezoek onze ruime showroom op afspraak.
Bel 06 - 15 295 240

Orgelcentrum Het Binnenveld
Friesesteeg 56, Rhenen, tel. 0317-612010

www.orgelcentrum.nl

Timmerfabriek W. Hardeman BV in Lunteren is op zoek naar een **CNC MACHINAAL HOUTBEWERKER**. Ben je flexibel, zelfstandig en heb je verantwoordelijkheidsgevoel, bel dan met Nico v/d Brink 06 - 13 80 38 49 of mail je cv naar nico@hardemantimmerfabriek.nl

Nieuwe vloer kiezen lastig?
Uw eigen huis! De beste showroom. De mooiste PVC vloeren, laminaat en tapijt.
DE VLOERENKONING.NL 06-19557166

MOOIE COLLECTIE ORGELS VAN DIVERSE MERKEN RUIE ERVARING IN ZAAL- EN KERKORGELS

VERTROUWDE KLANKEN...

 Stolk Orgels

NIEUWERKERK AAN DEN IJSSEL KRABBENDIJK
VRIJHEIDSLAAN 55 OOSTPOLDERWEG 15
2912 EA NIEUWERKERK A/D IJSSEL 4413 NN KRABBENDIJK

TEL. 0180 31 56 52 | WWW.STOLKORGELS.NL

Begrafenisonderneming de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van alleen begrafenissen

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar

Hardinxveld-Giessendam 0184 - 611 154
Waardenburg 0418 - 652 039
Werkendam 0183 - 701 017
Dordrecht e.o. 078 - 641 27 40
Nieuw-Lekkerland 0184 - 683 838

info@begrafenisondernemingdejongh.nl
www.begrafenisondernemingdejongh.nl

vacature

officemanager

Wil jij...

werk vol uitdagingen zelfstandig werken
ontwikkelkansen MT-secretariaat
een enthousiast team HRM en (salaris)administratie
een werkweek van 40 uur marketing- en
een goed salaris communicatiewerkzaamheden

JA? Bel Bernard op (06) 13 37 52 56
of mail je cv naar info@treeologic.nl

tree-o-logic
boomtechnisch onderzoek & advies

Westenengerdijk 11
6732 GP Harskamp
(0318) 47 91 66
www.treeologic.nl

Wat als je verlangt naar meer Bijbelkennis?

In Pakistan is grote behoefte aan toerusting onder voorgangers. Zodat zij, net als Afraheem, anderen (online) kunnen onderwijzen en bemoedigen.

Helpt u mee?

netfoundation.nl/doneer
of doneer op
NLO8RABOO126930619

net wereldwijd
bijbelgetrouw
onderwijs

Geef (wees)kinderen in Malawi een toekomst!

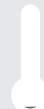
Periodiek doneren

Help kleuters te overleven

Help kleuters te overleven met een bord pap en maak dagelijks (Bijbels) onderwijs mogelijk!

€ 10,-
per maand voor
vijf kinderen

Doel: 2000
kinderen

2%

Meer informatie en doneren?

www.timotheos.nl

Timotheos

Direct doneren: ANBI
NL57 RABO 0161 4855 02

Op zoek naar raambekleding?

Wij komen graag bij u thuis of bij uw bedrijf adviseren. En nemen veel stalen en ervaring mee!

Wiltraamdecoratie.nl of 06-36294314

Te koop t.e.a.b. cassettebandjes van alle Bijbelboeken SV-GBS

uitgegeven door Christelijke Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden te Ermelo.
info@kringloopnoordenweg.nl

Binnenkort in de verkoop:

Mooie hoekwoning in Nieuwer Ter Aa (Ut), 5 slaapkamers. Op loopafstand van kerk en basisschool. Vr.pr: €425.000.
Voor meer info, bel of app: 0610407295

Fides is een vrijgevestigde praktijk voor kinderen, jongeren en volwassenen. Wij werken in onze praktijk vanuit een Bijbelse visie. Ons team werkt deels in onze praktijk en deels extern voor instellingen voor mensen met een verstandelijke en/of psychiatrische beperking. De werksfeer wordt door collega's ervaren als warm, informeel en plezierig.

Fides

Van Breugelplantsoen 1
3771 VM Barneveld
Telefoon: 0342 - 419977
info@fideshulpverlening.nl
www.fideshulpverlening.nl

Fides

praktijk voor hulpverlening en diagnostiek

Wij zoeken een BETROKKEN ACTIEVE ORTHOPEDAGOOG/ PSYCHOLOOG | 32 uur, per 1 december

DE FUNCTIE: Als orthopedagoog/psycholoog in de jeugdzorg voer je diagnostiek en behandeling uit bij kinderen, jongeren en hun ouders. De hulpvragen zijn divers: opvoedingsvragen, psychische klachten, ontwikkelingsproblemen. In de gehandicaptenzorg ondersteun je teams in de begeleiding van mensen met een licht tot ernstig verstandelijke beperking. Je bent verantwoordelijk voor de zorgplannen en monitort de uitwerking hiervan. Daarnaast doe je diagnostiek en geef je scholing over diverse thema's. Voor de gehandicaptenzorg werk je op externe locaties, jeugdzorg vindt plaats op onze praktijk in Barneveld. De functie bestaat uit 20 uur gehandicaptenzorg, 12 uur jeugdzorg. Solliciteren op een deel van de functie is mogelijk.

WIJ VRAGEN: Een afgeronde opleiding Psychologie of Orthopedagogiek, ervaring in het werkveld, en bekendheid met Triple-C. Je werkt vanuit een Bijbelse visie. Voor het werk in de gehandicaptenzorg komt je bij voorkeur uit één van de reformatorische kerken.

Wil je meer weten of solliciteren?

Nadere informatie over deze functie wordt graag gegeven door **Janneke Schouten, tel. 0614987203**. Je sollicitatie ontvangen wij graag via info@fideshulpverlening.nl. Informatie over onze praktijk vind je op www.fideshulpverlening.nl.

Wij zijn dringend op zoek naar een nieuwe collega:

Jeugdwerkadviseur projecten (1,0 fte)

Ben jij de gestructureerde en doelgerichte persoon die wij nodig hebben? Solliciteer dan direct!

Je wordt verantwoordelijk voor de uitbouw van onze activiteiten richting jongeren, zoals danielonline.nu, conferenties en bijeenkomsten (+16/+21). Met jouw kwaliteiten zorg jij ervoor dat dit één sterk merk wordt, waar jongeren zich aan willen verbinden.

Bekijk hier
alle info:

jbgg.nl/vacature

verbindt jongeren

Als alles donker is ...

... zijn wij er voor mensen zonder thuis

In deze tijd van eenzaamheid en kou willen wij er voor deze mensen zijn. We proberen licht te brengen, in navolging van Jezus Christus, die zegt: 'Ik ben het Licht der wereld'. Helpt u mee om licht te brengen in de levens van onze cliënten? Uw gebed en financiële steun is hierbij onmisbaar. Mogen we op uw steun rekenen?

Bekijk het filmpje over ons werk in Harderwijk op licht.ontmoeting.org

Scan de
code en
doneer

Ontmoeting

Voor Top Onions B.V. te 's-Gravenpolder is Green Career Consult op zoek, naar mensen die invulling wensen te geven aan de volgende vacatures:

- **Chef Inpak (HBO)**
- **Mechanisch Monteur (MBO)**
- **Inpak Operator (MBO)**
- **Heftruckchauffeur (MBO)**
- **Commercieel Medewerker (HBO)**
- **Inkoper (HBO)**
- **Sales Support Medewerker (MBO)**
- **Administratief Productie-medewerker (MBO)**

Ben jij die gedreven en flexibel ingestelde persoon met passie voor zijn werk? Pak dan deze kans!

Voor meer informatie - waaronder de volledige vacaturetekst - kunt u contact nemen met:

Bart van Eikema Hommes,
senior consultant agribusiness -
Green Career Consult. Mailadres:
bart.hommes@greencareerconsult.nl
Telefoonnummer: 06-53159483

**Goedeboeken
nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl**

De specialist in het milieubewust isoleren van uw woning

PROFIJT ISOLATIE

Energiestraat 7 7461 TZ RIJSSEN Tel: 0548 546055

Vloerisolatie
Spouwisolatie
Dakisolatie
Gevelisolatie

Profiteer nu!! landelijke subsidie www.profijtisolatie.nl

**HANDHYGIËNE IS
BLIJVEND BELANGRIJK!**

Vloerstickers, handgel, dispensers en zuilen
Vandaag besteld = morgen in huis

Desinfectiezuil

- zeer degelijk
- incl. dispenser
- incl. handgel
- op voorraad(!)

CORONASTICKERS.NU

**begravenisverzorging
Den Hollander**

- Alleen begravenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

🏠 Mozartlaan 13
3131ES Vlaardingen
☎ 010 - 460 05 09
✉ info@tdenh.nl
🌐 www.begravenisverzorgingdenhollander.nl

JOH.DEHEER
toetsen en meer, sinds 1898

**UW ORGEL- ÉN
PIANO SPECIALIST**

www.johdeheer.nl

Leeghwaterstraat 46/47
3364 AE Sliedrecht
Tel.: 0184-419 611

Colofon

de Saambinder *Bewuste keuze*

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E gjvanaalst@klikSAFE.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@klikSAFE.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@klikSAFE.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,35 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,50 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
*afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

Bezoek ook onze website
www.desaambinder.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Benjamin of Pavel

Wie ben jij, Benjamin of Pavel? vroeg Michail aan zijn zoon. Een les die Benjamin nooit meer zou vergeten.

Het was in mei 1980. Vader Michail Chorev, leider van de verboden christengemeenten in de Sovjet-Unie, was gearresteerd wegens 'geheime activiteiten tegen de staat'. Twee dagen stond hij terecht en werd daarna veroordeeld. In de rechtszaal, vroeger een aluminiumfabriek, waren alle 300 stoelen bezet door socialisten, KGB-agenten, politie, radio en een televisieploeg. Bij de ramen stonden gewapende soldaten. Ook mochten enkele familieleden van Michail bij het verhoor aanwezig zijn. Omdat grote broer Pavel die dag examen had op school, glipte de jongere Benjamin achter zijn moeder naar binnen. Hij wilde graag zien hoe zijn vader zich verdedigde tegen de beschuldigingen.

De rechters kwamen binnen. 'Iedereen opstaan!' 'Gaan zitten!'

Nu zag de rechter Benjamin zitten, las een registratieformulier en zei: 'Jongeman, u heet Benjamin, 15 jaar. Je moet volgens de wet minstens 16 zijn. U kunt vertrekken!'

'Maar meneer de rechter', antwoordde Benjamin slim, 'ik ben Pavel, 17 jaar oud.' 'Ha, ben jij Pavel, ga dan maar weer zitten...'

Benjamin vertelt: 'Op dat moment draaide vader, voorin de zaal, zich 180 graden naar mij om en keek me verdrietig aan. Zoals Petrus eenmaal de ogen van Christus zag, zag ik in de ogen van mijn vader. Ik begreep alles...'

Een poosje na de veroordeling bezochten we mijn vader voor het eerst in de gevangenis. De eerste vraag die hij mij stelde was: 'Zoon, hoe heet jij, Benjamin of Pavel?' Ik zei: 'Papa, ik wilde graag horen hoe u Gods werk zou verdedigen.' Papa antwoordde: 'Jongen, onthoud voor je hele leven: spreek altijd de waarheid. Heilige doelen mag je niet bereiken met leugens.'

Benjamin is nu 55 jaar. 'Weten jullie, deze les heb ik altijd onthouden. Heilig bedrog bestaat niet. Papa leerde ons de waarheid te vertellen.'

P.C. BEEKE, MIDDELBURG

ELSKE WAARHEEN?

'IK WIL NAAR BUITEN! GA NOU MEE!' 'HOU NOU EENS OP, ZEURPIET!', VALT ELSKE BOOS UIT. 'JIJ BEN EEN ZEURPIET! IK GA 'T TEGEN MAMA ZEGGEN DAT JIJ STOUT BENT'. 'JE GAAT MAAR'.

Elske zit op de bank, met een boek, maar er komt niet veel van lezen. Tessa staat maar te zeuren. Het liefst zou Elske naar haar eigen kamertje willen, maar ze moet op Tessa passen.

Het is zaterdagmiddag en vader en Marja zijn beneden. Marja is nog niet helemaal opgeknapt, maar tante Annie is naar de wintersport en daarom moet ze toch helpen. Elske is blij dat zij nu niet hoeft, want ze voelt zich erg naar.

'Ik ga zelf naar buiten', zegt Tessa, als ze merkt dat Elske niet meer naar haar omkijkt. Tessa wil de kamer uitlopen, maar Elske gaat haar achterna, pakt haar bij haar arm en schudt haar heen en weer. Meteen zet Tessa het op een huilen. Marja komt naar boven en zegt gehaast: 'Wat is hier aan de hand? Tes, hou op met dat geschreeuw. Zeg Els, zo meteen komt m'n vader Tessa halen. Jij moet beneden komen helpen, want het is zo druk. Ik ben ook nog maar een half mens en...'

'Ik help niks. Ik heb er geen zin in!' valt Elske Marja kattig in de rede. 'Dan maak je maar zin. Vooruit Tessa, hou nou maar op, je mag naar oma. Elske, als jij Tessa's jas vast aandoet en haar pyjama in een tas doet, dan ga ik weer naar beneden. We zien jou straks wel verschijnen.'

'O nee hoor, ik denk er niet over'. Marja, die op het moment ook weinig kan hebben, valt uit: 'Je komt, hoor je het? Je bent de laatste tijd knap chagrijnig! Wat je vader allemaal over jou verteld heeft, daar klopt niks van.'

Ds. Labee over:

Weduwen bezoeken

De Bijbel spreekt over de zuivere en onbevleete godsdienst en noemt dan onder meer het bezoeken van weduwen. Zijn we dat niet een beetje vergeten? Ook in onze tijd zijn er veel jongere en oudere weduwen...

Taak voor de gemeente

Inderdaad lezen we in Jakobus 1 vers 27 deze woorden: 'De zuivere en onbevleete godsdienst voor God en den Vader is deze: wezen en weduwen bezoeken in hun verdrukking, en zichzelf onbesmet bewaren van de wereld'. In de kanttekening staat: 'dat is, die God de Vader van ons eist en Hem aangenaam is; onder deze ene soort van liefde jegens de naaste worden verstaan alle andere, door welke het geloof moet werkzaam wezen' (94, 95). Het is een lijn die we op meer plaatsen in de Heilige Schrift vinden: Gods bijzondere zorg voor weduwen. Zeker in vroeger tijd waren het bijzonder kwetsbare mensen. Naast het diepe verdriet en de leegte in hun leven, kwam de zorg voor het dagelijkse levensonderhoud. Juist dat laatste was een behoorlijke verzwarende voor de toch al zware gang van deze vrouwen. Het is overigens wel opmerkelijk dat de apostel Paulus oog heeft voor de verschillen tussen weduwen. We vinden dat in de eerste Timotheüsbrief, waar onderscheid wordt gemaakt tussen degenen die 'waarlijk' weduwen zijn en de anderen. Die anderen blijken kinderen of kleinkinderen te hebben. Deze familieleden krijgen de eerste taak voor hun geliefde: 'Maar zo enige weduwe kinderen heeft of kindskinderen, dat die leren eerst aan hun eigen huis god-

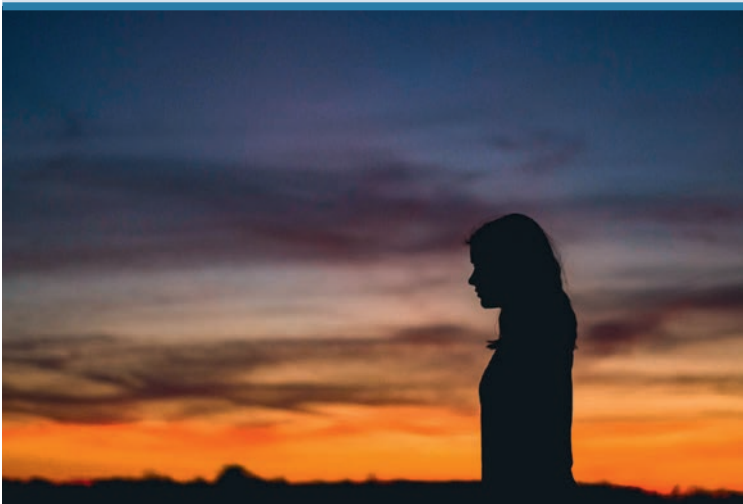
zaligheid te oefenen, en den voorouders wedervergelding te doen; want dat is goed en aangenaam voor God' (5:4). De weduwen die de apostel 'waarlijk' weduwe noemt, dienen *bijzondere* aandacht van de gemeente te krijgen. Uiteraard betekent dat niet dat de eerstgenoemden geen hulp en aandacht behoeven. Maar de (klein)kinderen en andere familie zijn daarvoor allereerst verantwoordelijk. Het zal daarbij duidelijk zijn dat we voor weduwe ook weduwnaar, (half)wees of andere mensen met een bijzondere beproevingsweg mogen invullen.

Heel nadrukkelijk laat Gods Geest bij monde van Paulus ook horen wat er aan de hand is als die zorg van de familie ontbreekt: 'Doch zo iemand de zijnen en voornamelijk zijn huisgenoten niet verzorgt, die heeft het geloof verloochend, en is erger dan een ongelovige' (1 Tim. 5:8). De Heere geve getrouwheid in deze dingen opdat dit scherpe oordeel ons niet zou gelden...

Ten opzichte van degenen die geen (of heel weinig) familie hebben, ligt er vooral een taak voor de gemeente. Meestal wordt daarbij gekeken naar de ambtsdragers, die hierin zeker een taak hebben. Maar de taak ligt bij de hele gemeente! Wat kunnen soms betrekkelijk kleine dingen veel betekenen voor deze weduwen. Zullen we, lezers, niet vergeten dat de Bijbel het als onderdeel van een leven dicht bij de Heere noemt? Het is niet goed als deze taak voor de jongere en oudere weduwen vergeten wordt.

Taak voor de weduwen

Leerzaam is dat Paulus in 1 Timotheüs 5 niet alleen spreekt over een taak voor de familie en de gemeente voor de weduwen maar óók omgekeerd! Hij gaat in op de vraag wat de weduwen voor de gemeente betekenen. Vaak stellen we ons de vraag wat de gemeente voor óns moet zijn, maar het mag evengoed worden omgedraaid: wat heeft de gemeente aan mij? We gaan daar niet verder op in omdat het buiten de vraagstelling valt. De Heere geve - juist ook als het stil is en de maand december vaak bijzonder zwaar kan vallen - veel gebed voor onze weduwen. Ten slotte willen we de woorden van de apostel uit vers 5b voor de 'waarlijk' weduwen (en de anderen) nadrukkelijk noemen: 'die hoopt op God en blijft in smekingen en gebeden nacht en dag'. Hij stelt nooit teleur. **S**

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt - zo mogelijk - altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.